

OTDK-dolgozat

2025

**DEBRECENI EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR**

**AZ IFRS 17 STANDARD HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA KÉT
BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG PÉLDÁJÁN KERESZTÜL
EXAMINING THE IMPACT OF IFRS 17 STANDARD THROUGH THE
EXAMPLE OF TWO INSURANCE COMPANIES**

Szerző: Bíró Bence

Konzulens: Dr. Szekeres Alexandra
Adjunktus

2024. október 31

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	1
1. TÉMAFELVETÉS.....	2
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	4
2.1. A biztosítás fogalma, jelentősége.....	4
2.2. A biztosítók működése, a biztosítási szerződés, biztosítások csoportosítása	4
2.3. A globalizáció hatása az üzleti életre	5
2.4. Harmonizáció folyamata az üzleti szférában	6
2.5. Az Európai Unió számvitele	6
2.6. Az IFRS alkalmazása Magyarországon	7
2.7. A Keretelvek és jelentőségük az IFRS-ben.....	8
2.8. Az IAS 1 bemutatása	8
2.9. Az IFRS 17 standard bemutatása	13
3. ANYAG ÉS MÓDSZER.....	18
3.1. A vizsgált adatok köre, illetve az alkalmazott kutatási módszer bemutatása	18
3.2. A CIG Pannónia Nyrt. és az EMABIT rövid bemutatása	18
3.3. Kutatási cél, kutatáshoz kapcsolódó kérdések és hipotézisek bemutatása.....	19
3.4. A CIG Pannónia cégcsoport által alkalmazott módszerek a gyakorlatban	20
4. EREDMÉNYEK ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE	22
4.1. A CIG Pannónia Nyrt. eszközállományában tapasztalható változás bemutatása	22
4.2. A CIG Pannónia Nyrt. kötelezettség-állományában történő változások bemutatása	26
4.3. A CIG Pannónia Nyrt. átfogó eredménykimutatásában történő változás bemutatása.....	30
4.4. Az EMABIT eszközállományának elemzése	35
4.5. Az EMABIT kötelezettség-állományának elemzése	38
4.6. Az EMABIT átfogó eredménykimutatásának elemzése	40
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	44
ÖSSZEFOGLALÁS.....	46
SZAKIRODALMI JEGYZÉK.....	47
MELLÉKLETEK.....	50

BEVEZETÉS

A mindennapokban tapasztalható, hogy egyre kevésbé van jelen a jövőbe tekintő öngondoskodás. Az emberek sajnálatos módon kevesebb figyelmet szentelnek arra, hogy a későbbiekben, akár nyugdíjas korukban megfelelő értékű anyagi forrással rendelkezzenek. Ennek természetesen más, főleg társadalmi és nemzetgazdasági okai is vannak. Azok, akik a biztosításokat igénybe veszik, főként specifikus biztosítótársaságok szolgáltatásait használják. De gondolhatunk itt bank és hitelintézetekre, akiknek a portfóliójukba beépültek különböző biztosítások. Az emberekre vonatkozó öngondoskodáson túl jelen van az is, hogy a vállalkozói szférában a befektetőknek igényük van az összehasonlíthatóságra. Az összehasonlíthatóság igényét elégítik ki a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok, röviden IFRS-ek. Ez a nemzetközileg elismert rendszer szinte minden pénzügyi és számviteli folyamattal, illetve folyamathoz kapcsolódó kérdéssel foglalkozik, tehát bizonyos mértékben foglalkozik a biztosításokkal is. Az IFRS-ekhez történő kapcsolódást a 2023. január 01.-i dátummal hatályba lépő IFRS 17 – Biztosítási szerződések standard biztosítja.

Fontos megemlíteni, hogy a standard a biztosítási szerződések elszámolását mutatja be, nem pedig biztosító vállalkozások működését szabályozza. A kutatásom elkészítésekor olyan gazdasági társaságokat akartam vizsgálni, amelyek biztosítják a jövőbe tekintő öngondoskodást, figyelmet az anyagi javakra, de ezekkel együtt az IFRS-ek hatálya alá tartoznak különböző okok miatt. Így került a figyelmem elé a CIG Pannónia cégcsoport két vállalkozása. Az új standard bevezetése alapjaiban változtatta meg a biztosítási szerződésekre vonatkozó számviteli elszámolásokat. Az eltérő elszámolásból adódik, hogy a pénzügyi kimutatásaik is jelentős mértékben változtak. Az elemzésem és a kutatásom célja, hogy megvizsgáljam, milyen mértékben volt befolyással az új standard alkalmazása a választott cégcsoportra. Vizsgálatom során több kérdésre keresem a választ. Az elsődleges kérdés az az, hogy a pénzügyi kimutatásokban milyen változások tapasztalhatóak a korábban alkalmazott IFRS 4 – Biztosítási szerződések – standardhoz képest. Ezt követően arra keresem a választ, hogy a befektetők és az IASB minden igényének megfelelő-e az új standard, lezárt-e minden olyan kérdést, amelyet az IFRS 4 nyitva hagyott. Várható-e a témában új standard kiadása a döntéshozótól?

1. TÉMAFELVETÉS

2024-ben egyre kevesebb személy gondol a jövőbeli öngondoskodásra. Bizonyos dolgok miatt ez az emberek életének háttérébe szorult. A mindennapokban egyre gyakrabban gondolok arra, hogy a szüleim egyre közelebb vannak a nyugdíjazásukhoz, az öregkorhoz. Több alkalommal is beszélgettem velük arról, hogy gondolnak-e arra, milyen lehetőségeik vannak megtakarításokra, mibe és hogyan tudnák fektetni a pénzüket. Sajnos vagy szerencsére, a szüleimnek az elsődleges pénzügyi tanácsadója én vagyok. Egyrészt pénzügy és számvitel szakos hallgatóként tisztában lehetek aktuális trendekkel, jobban oda tudok figyelni a különböző pénzügyi konstrukciókra, megtakarítási lehetőségekre. Másrészt önmagamra is gondolva szeretném megérteni, milyen opcióim vannak annak érdekében, hogy akár 10, akár 20 év múlva egy nagyobb összeget megkapjak.

Egyetemi tanulmányaim során lehetőségem volt a pénzügyi, illetve számviteli világot megismerni. Az egyik félévemben tanulhattam egy olyan rendszerről, amely ebben a szférában a nemzetközi szintén is hatalmas jelentőségű. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokat (továbbiakban: IFRS) világszerte alkalmazzák, az Északi féltekétől a Déli féltekéig, Kelettől Nyugatig. Ez a rendszer számomra a Magyarországon érvényben lévő pénzügyi és számviteli szabályozáson túl még több újdonságot, érdekességet mutatott be nekem. Én abban félévben döntöttem el, hogy az IFRS-ekhez kapcsolódóan szeretnék kutatást végrehajtani.

Ezen két fő indíttatásom mentén kerestem olyan témákat, amelyek újdonságot hordoznak magukban, érinti a biztosításokat, illetve kapcsolódik az Nemzetközi Számviteli Standard Testület (International Accounting Standards Board, továbbiakban: IASB) által megálmodott rendszerhez. Hosszas kutatást követően találtam rá az IFRS 17-re. Ez a standard számomra már azzal felkeltette az érdeklődésemet, hogy az eredeti 2021. január 1.-jei bevezetés helyett az alkalmazására kötelezett vállalkozások két év haladékot kaptak és 2023. január 1.-től kezdve lett a használata kötelező. Az IFRS 17 standard a biztosítási szerződések elszámolásával, megjelenítésével, pénzügyi kimutatásokban való megjelenítésével és a számítások során alkalmazott módszerek bemutatásával foglalkozik. A háromféle számítási technikát, az általános mérési modellt (General Measurement Model, továbbiakban: GMM); a változó díjas megközelítést (Variable Fee Approach, továbbiakban: VFA) és a díjallokációs módszert (Premium Allocation Approach, továbbiakban: PAA) más-más felépítésű és belső tartalmú biztosítási szerződés elszámolásához használják.

Ez az új standard alapvetően változtatja meg a biztosítási szerződésekből származó eszközök, illetve a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek elszámolását. Ezen felül az átfogó eredménykimutatásban is jelentős változásokat eszközöl. Elemzésem célja, hogy az IFRS 17 hatását a pénzügyi kimutatásokon keresztül be tudjam mutatni, alaposabban elemezve a Balance Sheet-et, illetve az átfogó eredménykimutatást.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. A biztosítás fogalma, jelentősége

A biztosítások pontos definíciójáról a szakértők a mai napig vitatkoznak, mit is értelmünk teljes egészében biztosítás alatt. Azonban minden definíció egyetért abban, hogy ezalatt egy olyan konstrukciót értelmünk ezalatt, amely lehetővé teszi számunkra, hogy egy előre nem látható, váratlan, de nem lehetetlen valószínűségű esemény megtörténte esetén nyújt anyagi, pénzügyi segítséget. A biztosítások esetében a váratlanságon van a fő hangsúly (helloroar.hu, 2024).

Különféle leírások szerint a biztosítások jelensége, kultúrája már az ókori Rómától kezdve jelen van az emberiség életében, de a középkorból és az újkorból már konkrét feljegyzéseket találhatunk (Rau, 2019; Maristella et al, 2023). Tehát elmondható, hogy nem egy feltétlen újkeletű dolgot értelmünk ezalatt. Alapvetően fontos, hogy a biztosítások alatt nem már meglévő anyagi károk elleni fedezetet értelmünk, hanem még a jelenben nem megtörtént anyagi veszteség ellentételezésére irányuló konstrukciót.

2.2. A biztosítók működése, a biztosítási szerződés, biztosítások csoportosítása

A biztosítások működéséről azt tudjuk, hogy adott egy előzetesen rögzített összeg, amelyet a biztosítók felé rendeznünk kell megadott időnként. Ez jelen lehet havi rendszerességű fizetés formájában vagy negyedéves, féléves, akár éves időtartamot felölelő időszakonként is. Ennek az összegnek a nagysága az alábbi tényezőktől függ:

- Biztosításkötés tárgya – példának okáért egy vagyontárgy, egy ingatlan, akár egy személy, sőt egy testrész is biztosítás tárgya lehet.
- A biztosítás részletessége – a teljes emberi test betegségeire, vagy csak a létfontosságú szervek betegségeire – például: szív

A biztosítások során a biztosító kötelezettséget vállal annak érdekében, hogy egy előzetesen rögzített szerződésben, a biztosítási szerződésben foglaltaknak megfelelően, adott feltételek teljesítése esetén fizetni fog a biztosított részére. A biztosított ennek érdekében fog fizetni a biztosítónak egy úgy nevezett biztosítási díjat, hogy a tényleges kifizetés megtörténjen (MNB, 2024).

A szerződések megkötéséhez szükségünk van egy közvetítőre, aki eljár a szerződésünk ügyében. Nekik az a szerepük, hogy tisztán, érthetően tartalmazza azokat az eseteket a biztosítási szerződés, hogy mikor jár jóváírás és milyen esetekben nem jár a kedvezményezett számára. Az okmány tartalmaz egy állandó összeget, amelyet fizetni kell annak érdekében, hogy a jogviszony fennmaradjon. József-Polonyi (2020) szerint biztosítási szerződést más

személy is köthet, ha az a fontos számára, hogy a szerződést a biztosítási esemény elkerülésében érdekelt személy érdekében kerüljön megkötésre.

A biztosítási díj mértéke több tényezőtől is függ. Alapesetben minél értékesebb az az eszköz, vagyontárgy, amire a biztosítást kötjük, annál magasabb lesz a biztosítás értéke is. Minden egyéb változatlansága mellett a biztosított tételek, eszközök arányának növekedésével együtt emelkedni fog a biztosítási díjfizetés értéke is. Az esetek jelentős részére igaz, hogy minél magasabb díjat fizetünk biztosítás címszó alatt, annál alaposabban be vagyunk biztosítva a váratlan helyzetek megtörténtje esetén. Tehát biztosítási díj alatt a biztosító szolgáltatásának ellenértékét értelmesszük (liferisk.hu, 2019). Ezen érték meghatározásához szükségünk van egy összegre, amihez a biztosítás révén hozzájuthatunk. Ezt az összeget hívjuk biztosítási összegnek a szaknyelvben (József-Polonyi, 2020).

A biztosítások fajtái között két nagyobb csoportot tudunk megkülönböztetni. Az egyik az emberi élethez közvetlenül kapcsolódik, ezeket életbiztosításnak hívjuk. (helloroar.hu, 2024) Ide sorolandó a hagyományos életbiztosítás és a nyugdíjbiztosítás is többek között. A másik nagy csoportot az úgynevezett nem élet-típusú biztosítások alkotják. A nem élet-típusú biztosítások az alábbi biztosításfajtákból állnak (MNB, 2024).

- balesetbiztosítás
- lakásbiztosítás
- utasbiztosítás
- gépjárműbiztosítás

2.3. A globalizáció hatása az üzleti életre

Napjainkban megkerülhetetlen fogalomvá vált a globalizáció. Globalizáció alatt egy olyan folyamatot értünk, amely során megtörténik a tőke, a munkaerő, a tudás, illetve az áruk és szolgáltatások határokon átívelő áramlása. Gazdasági szempontból úgy is felfogható ez a jelenség, mintha a vállalatok számára az országhatárok egyre halványabbá válnának, majd egyszerűen eltűnnének. A mindennapok során azt tapasztalhatjuk, hogy az emberek fogyasztása egyre csak növekszik. Ezzel a növekedéssel a vállalkozások a termelés során próbálnának lépést tartani, de ehhez jelentős tőkére van szükségük. Fontos a különféle országok vezetőinek az, hogy több nemzetközileg is közismert vállalkozást tudjanak a hazájukba vonzani. Kiemelkedő jelentőségű az, hogy az országaikban tevékenykedő vállalatok újabb befektetni kívánó embereket tudjanak maguk mellett tudni (Madarasiné et al., 2019).

2.4. Harmonizáció folyamata az üzleti szférában

Madarasiné (2019) alapján egy gazdasági társaság megítéléséhez elengedhetetlen fontosságú számunkra a vállalkozás éves beszámolója, illetve annak tartalma. Az éves beszámoló elegendő információt nyújt az érintettek számára a vállalatok vagyoni, pénzügyi helyzetéről és jövedelemtermelő képességének alakulásáról. Azonban az országok számviteli, adózási és jogi szabályozásukban nem voltak egységesek, illetve éves beszámolóik is más adatokat tartalmaztak, ezért az éves beszámoló alapján történő vállalati összehasonlításnak nem volt relevanciája a döntéshozók számára. Az eltérő szerkezetű és tartalmú beszámolók alapján pontatlan döntéseket hoztak a döntéshozók. A befektetők számára pedig többletköltséget jelentett az, hogy ezeket az éves beszámolókat teljesen azonossá tudják alakítani (Beke, 2010). Ezek voltak a legfőbb okai annak, hogy szükségessé vált egy nemzetközileg mindenki által elfogadott rendszer kialakítása. Egy ilyen világszerte használatos eljárásrendszer biztosítása, hogy a pénzügyi beszámolók tartalma egységes legyen, ezáltal könnyebben történjen meg az egyes változásokra, körülményekre vonatkozó következtetés, szóval egyszerűbb legyen a döntéshozatal (Lakatos, 2014).

Jelenleg két nemzetközileg is elismert számviteli rendszert tartunk számon. Az egyik az Amerikai Egyesült Államokban érvényes US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles). A másik az IFRS (International Financial Reporting Standards). az utóbbi rendszer kerül a középpontba (Bogáth, 2018).

2.5. Az Európai Unió számvitele

Az IFRS-ek alkalmazása előtt az Európai Unió (korábbi nevén: Európai Gazdasági Közösség) is megpróbálkozott saját számviteli szabályozást kialakítani. Különböző módszerek alkalmazásával akarta az Európai Unió biztosítani, hogy a befektetők egységes séma alapján kapjanak megfelelő mennyiségű és milyenségű információt a vállalkozások működéséről. Fontos volt, hogy ezek a szabályozások biztosítani tudják a gazdasági integráció alapját képező tőke, munkaerő, termék és szolgáltatás határok nélküli áramlását (Madarasiné et al, 2019; Tarpataki et al, 2022).

Az Európai Unió szabályozásának négy szintje volt. A legjelentősebbek a rendeletek voltak, amelyeket a tagállamoknak kötelező jelleggel be kellett építeniük a nemzeti szabályozásukba. A második szinten az irányelveket találhatjuk, amelyek alatt keretelv jellegű intézkedéseket értünk. Nem fontos a tagállamok számára, hogy ténylegesen, szóról szóra beépüljön a szabályozás a nemzeti törvények közé, de az irányelv tartalmával megegyező rendelkezést kell beépítenie a tagállamoknak a vállalatok közötti összehasonlíthatóság érdekében. Jelentős irányelvnek minősül az 1978-ban közzétett 4. irányelv, amely az éves

beszámolóra összpontosított. Kiemelendő még az 1983-ban napvilágot látott 7. irányelv, ami a konszolidált éves beszámolóhoz kapcsolódóan jelenített meg kötelezően betartandó szabályokat. A harmadik szintéren helyezkednek el a közlemények, míg a legutolsó helyen jelentőség szempontjából az ajánlások szerepelnek (Vajay, 2015).

Kiemelten jelentős volt az EU életében az, hogy az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa által elfogadásra került az 1606/2002-es EK rendelet 2002.07.19.-én (Palea, 2007). Ez a rendelet kötelezővé tette az európai tőzsdéken jegyzett vállalkozások számára IFRS szerinti éves beszámoló vagy adott esetben konszolidált, összevont beszámoló készítését. Ez az intézkedés 2005.01.01.-től kötelező jellegűvé vált (Madarasiné et al, 2019). Az EU szabályozásába a 2021/2036-os EK rendelettel került be az általam a későbbiekben vizsgált IFRS standard.

2.6. Az IFRS alkalmazása Magyarországon

IFRS-ek szerinti éves beszámolót kell kötelezően készítenie annak a vállalkozásnak, amelynek értékpapírai bármely Európai Unió ország tőzsdéjén megtalálhatóak és a hitelintézeteknek. Azok a vállalatok választhatják az IFRS-ek szerint készített éves beszámolót, melyek anyavállalata IFRS standardok alapján készíti el a konszolidált éves beszámolóját, a biztosító vállalatok, valamint a könyvvizsgálatra kötelezett gazdasági társaságok. Nem választhatják a nemzetközi számviteli rendszert a nyugdíjpénztárak, az egészségpénztárak, az állami vagy önkormányzati vagyonkezelést végző vállalkozások és a nonprofit gazdasági társaságok (KPMG, 2015).

Magyarországon a 2015. évi CLXXVIII. törvény foglalkozik az IFRS standardok alkalmazásának kérdéskörével. A 2015. november 26.-án kihirdetett törvénycikk több évet átölelve mutatja be a nemzetközi pénzügyi standardok alkalmazását (KPMG, 2015).

2015. január 01.-től főként adatszolgáltatási célból készítik el az Európai Gazdasági Térség államainak tőzsdéjén jelenlévő vállalkozások, illetve azok a vállalkozások, amelyeknek az anyavállalata is IFRS alapján készíti el az éves beszámolóját (KPMG, 2015).

2016. január 01.-től választhatták az Európai Unió tőzsdén szereplő vállalkozások és azok a cégek, amelyeknek az anyavállalata IFRS alapján készíti el az éves beszámolóját. Ezen évtől kezdődően a biztosító társaságok; a Magyar Nemzeti Bank felügyelete alá tartozó gazdálkodók; hitelintézetek és ezekkel egy szabályozás alá eső pénzügyi vállalkozások, illetve egyéb, könyvvizsgálói kötelezettség alá tartozó vállalkozásnak lehetségessé vált az IFRS-re történő áttérés (KPMG, 2015).

2017. január 1.-jétől kezdve kötelezővé vált az Európai Unió tőzsdéjén szereplő vállalkozások számára a nemzetközi beszámolási standardok alkalmazása. Fontos, hogy a

hitelintézeteknek és a hitelintézetekkel egy szabályozás alá eső gazdálkodónak is kötelező lett 2017-től kezdődően a nemzetközi rendszer alkalmazása. 2017-től lehetőségessé vált, hogy az adatok összehasonlíthatóságán túl a biztosító társaságok, az MNB fennhatósága alá tartozó intézmények és az egyéb, könyvvizsgálati kötelezettség alá tartozó vállalkozások is alkalmazni tudják az IFRS rendszerét (KPMG, 2015).

2.7. A Keretelvek és jelentőségük az IFRS-ben

A jelenleg is hatályban lévő Keretelveket 2020-ban dolgozták ki. Ennek a kialakítása azért volt fontos, hogy az IASB egységes elképzelés alapján tudjon újabb standardokat kialakítani, képes legyen régebből fennmaradt standardokat átdolgozni. Fontos a Keretelvek megléte annak érdekében, hogy összehasonlíthatóságot tudjon biztosítani a beszámolók között a befektetők, hitelezők számára. Keretelvek alatt nem egy nagyobb standardot értünk, hanem egy átfogó hátteret, ami magyarázatot nyújt számunkra a standardok megértése érdekében. Átláthatóságot biztosít a befektetők számára abban, hogy azonos formájú számszerű, illetve szöveges információk alapján tudjanak 1-1 nagyobb jelentőségű döntést végrehajtani. Mindent összevetve lehetővé válik az, hogy ezen elvek betartásával megfelelő mélységű információhoz jussanak a befektetők, ezáltal a befektetéssel járó kockázatuk csökkenthető (Madarasiné et al., 2019).

2.8. Az IAS 1 bemutatása

Az IFRS rendszere, ahogy már korábban említettem, különböző standardok rendszeréből áll össze. A legelső, még az IFRS jogelődje, az IAS által 1974-ben kibocsátott standard az IAS 1 volt, ami a pénzügyi beszámolók elkészítésére és nyilvánosságra hozatala érdekében készült el (Madarasiné et al, 2019).

A standard fő célja, hogy az éves beszámolók térben, időben és vállalkozások között is összehasonlíthatóvá váljanak. Az IAS 1 standard általános előírásokat tartalmaz a beszámoló összeállítására, a beszámoló részeire és felépítésére vonatkozóan, valamint meghatározza azt a kötelező minimum tartalmi előírást, melyet szerepeltetnünk kell a beszámolóban (Rózsa, 2015.). Tehát lényegében véve elmondható, hogy az IAS 1 átfogó követelményeket fogalmaz meg a pénzügyi beszámolókhöz kapcsolódóan (Beke, 2014).

Elsődlegesen a befektetők szempontjából mutatja be a beszámolót az IFRS. A befektetők információigényét elégítik ki a pénzügyi kimutatások, számukra kiemelten fontos egy beruházás megválasztása érdekében, hogy milyen is a vállalkozás teljesítménye. Átfogó, alapvető követelményeket fogalmaz meg a pénzügyi kimutatások kapcsán. Ezek az alapfeltételek azért minősülnek fontosnak, hiszen ezen információk által válnak a vállalkozások

vagyon-, pénzügyi helyzete, jövedelemtermelő képessége, Cash flowja összehasonlíthatóvá (Madarasiné et al, 2019).

Ezek az adatok azt a célt szolgálják, hogy a döntéshozási pozícióban lévő menedzsment, és vezetőség a megfelelő körütekintést követően tudjon rövid vagy hosszútávú döntést hozni. Gondolhatunk itt például a forgótőke-gazdálkodásra, amely a likviditás érdekében fontos egy vállalat számára vagy gondolhatunk itt egy beruházásértékelésre, amely révén a vállalati érték növelése, a tulajdonosi vagyon gyarapítása a cél (Evans, 2003).

Mint a magyar számvitelnek, úgy az IAS 1-nek is az az alapja, hogy a pénzügyi beszámolóknak szereplő információknak lényegesnek, megbízhatónak, valósághűnek, összehasonlíthatónak és érthetőnek kell lennie. Ezek együttese teszi lehetővé a tényleges összehasonlítás lehetőségét. Ha a standard révén nem jutunk teljesen egyértelmű információhoz, akkor a Notes-ban kell bővebben beszámolnunk arról az egységről (Beke, 2014).

Alapkövetelmény, hogy legyen egy kijelentésünk, amiben leírjuk, hogy az IAS/IFRS standardoknak megfelelően végezzük a munkánkat. Ha a vezetőség úgy gondolja, hogy a standardok tényleges alkalmazása révén nem juthatunk egyértelmű képhez a vállalkozás működését illetően, eltérhetnek a standard alkalmazásától. De, ebben az esetben a standardtól való eltérést jeleznünk kell (Beke, 2014).

A Keretelveknek megfelelően az IAS 1-ben is találhatunk alapelveket, amelyek biztosítják a pontos, precíz, valóságnak megfelelő információk bemutatását. Ezek közül a továbbiakban bemutatok néhány példát a könnyebb érthetőség érdekében. A legalapvetőbb alapelvnek a magyar számvitelben is megtalálható „A vállalkozás folytatásának alapelve” nevezhetjük. Ennek feltételezésével azt gondoljuk, hogy a vállalat a jövőben is folytatni fogja a vállalkozási tevékenységét, nem várható felszámolás vagy végelszámolás a gazdálkodó egység működésében (Beke, 2014; Madarasiné et al, 2019).

Az elhatárolás alapú számvitel alatt a magyar számviteli rendszerben is jelenlévő alapelvek összességét értelmezzük. Ez az alapelv magyarázatot ad arra, miszerint egy gazdasági eseményt akkor kell kimutatni a könyveinkben, amikor az az esemény ténylegesen megtörténik, nem pedig akkor, amikor a tényleges pénzmozgás megtörténik. A standardnak biztosítania kell az összehasonlíthatóság lehetőségét kettő vagy több cég között. Ez azt jelenti, hogy az előző év, adott esetben évek eredményét is fel kell tüntetnünk a pénzügyi kimutatásainkban (Madarasiné et al, 2019).

Beke (2014) alapján a tárgyévben történő átsorolás, átcsoportosítás során az előző éveket is korrigálnom kell a tárgyévi korrekció alapján. Ez biztosítja így a tényleges

összehasonlíthatóságot a vállalkozások között. Alapvetően a pénzügyi kimutatások egy évet fednek le, egy év eseményeit tartalmazzák. Ettől a kitéeltől rendkívüli feltételek teljesülése esetén el lehet térni, ilyen feltételnek minősül többek között, hogyha átalakulás történik a vállalkozás életében vagy megváltozik a mérlegfordulónapja.

Az IAS 1 rögzíti az éves beszámoló tartalmi követelményeit. Az alábbiakat tartalmazza minden éves beszámoló:

- Statement of financial position – mérleg
- Statement of comprehensive income for the period – átfogó eredménykimutatás
- Statement of changes in equity for the period – saját tőke változása
- Statement of cash flows for the period – cash flow kimutatás
- Notes – kiegészítő melléklet

Természetesen jelen lehetnek olyan kimutatások is, amelyek elkészítését nem teszi kötelezővé a standardalkotó, azonban a vezetői információigény miatt a vállalkozások elkészítik. Ilyen pénzügyi jelentésnek minősül többek között a vállalati osztalékpolitikáról szóló jelentés, a környezetvédelmi jelentés és a finanszírozási források elemzéséről és arányáról szóló jelentés. Az IAS 1 szerinti mérlegben, csak úgy, mint a 2000. évi C. törvény a számvitelről foglaltak szerint meg tudunk különböztetni forgóeszközt és befektetett eszközt, illetve rövid- és hosszú lejáratú kötelezettséget. A standard a forgóeszközöket és a rövid lejáratú kötelezettségeket definiálja, ami értelemszerűen nem sorolható be ezekbe a mérlegcsoportokba, azokat az eszköz oldalon befektetett eszközként, a forrás oldalon pedig hosszú lejáratú kötelezettségként tudjuk kimutatni (Beke, 2014).

Forgóeszköznek minősül az eszköz, hogyha értékesítési, felhasználási, fogyasztási céllal került beszerzésre és értékesítésre, felhasználása 1 működési cikluson belül megtörténik vagy kereskedelmi céllal került beszerzésre és eladása 12 hónapon belül várható. Ezzel szemben a rövid lejáratú kötelezettségek azok a kötelmek, amelyek várhatóan egy működési ciklus alatt törlesztésre kerülnek, lejáratuk nem éri el a 12 hónapot. Át kell sorolnunk a rövid lejáratú kötelezettségek közé azokat a hosszú lejáratú kötelezettségeket, amelyek törlesztési határideje 12 hónapon belülivé lett (Beke, 2014).

Beke (2014) megállapítása szerint a mérleg kapcsán a standardalkotó nem használ konkrét, állandó szerkezetet, e helyett kötelező elemeket határoz meg a vállalkozások számára, amiket szerepeltetni kell a mérlegben. Az alábbiak minősülnek kötelező elemnek a mérlegben:

- Eszköz oldal:
 - Ingatlanok, gépek, berendezések
 - Beruházási célú ingatlanok
 - Immateriális eszközök
 - Pénzügyi eszközök
 - Társult vállalkozásban lévő befektetések
 - Biológiai eszközök
 - Készletek
 - Vevő és egyéb követelések
 - Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékes
- Forrás oldal:
 - Céltartalékok
 - Pénzügyi kötelezettségek
 - Szállítók és egyéb kötelezettségek
 - Adó követelések és kötelezettségek
 - Halasztott adó követelések és kötelezettségek
 - Nem ellenőrző részesedések
 - Jegyzett tőke és tartalékok

Külön érdemes egy fél pillanatra elgondolkodni a céltartalék helyzetén. A magyar számvitelben a céltartalékok a mérleg forrás oldalán külön mérlegfőcsoportként szerepelnek, az IAS 1 alapján pedig nincsen ilyenfajta megkülönböztetés. A céltartalékok esetében azt kell figyelembe venni, hogy milyen időtávra vonatkozóan történik meg a céltartalék képzése. Ez alapján tudjuk besorolni, miszerint rövid lejáratú kötelezettségről vagy hosszú lejáratú kötelezettségről van szó (Madarasiné et al, 2019).

A második része az IFRS szerint készült éves beszámolónak az átfogó eredménykimutatás. Az IAS 1 szabályozza az eredménykimutatás tartalmi előírásait, kötelező jelleggel benne szereplő és feltüntetni kívánt tételeket. Kevésbé részletezett formátummal rendelkezik. Külön meghatározott eredménykategória nincsen, ez különbségnek tekinthető a magyar számvitelhez képest (Beke, 2014).

Az alábbi tételeket kötelezően be kell mutatnunk az átfogó eredménykimutatásban:

- Bevételek
- Pénzügyi ráfordítások

- Társult vállalatokból származó eredmények
- Adóráfordítás
- A megszűnő és értékesítési célú eszközök eredményének elkülönítése, adójának kiszámítása
- Nem ellenőrző tulajdonos felé való elszámolás
- Kiosztható eredmény

Célszerű a lényeges és jelentős értékeket bemutatni az eredménykimutatásban. Gondolhatunk ilyen tételek esetén a készletek értékvesztésére, a befektetett eszközök terven felüli értékcsökkenésére, a megszűnő tevékenységek eredményére vagy peres ügyekre. Az eredmény megállapítására ugyanaz a két lehetőség áll a vállalkozások rendelkezésére, mint a Számviteli törvényben foglaltak, tehát történhet költségneként, összköltséges eredménykimutatással vagy történhet költséghely és költségviselő szerint, forgalmi költséges eredménykimutatás útján (Beke, 2014).

A saját tőke-változás, avagy saját tőke-táblázat meghatározza azokat a tételeket, amelyeknek szerepelniük kell a tőkekimutatásban, rögzíti azon információkat, amiket itt ennél a résznél be kell mutatnunk.

Részei közé sorolható többek között:

- Időszak nettó nyeresége, időszak nettó vesztesége
- Bevételek és veszteségek, aminek az elszámolása a saját tőkét érinti
- Számviteli politika változásának, illetve a jelentős hibák korrekciója

Ezen egységben be kell mutatnunk minden jegyzett tőke-kategória könyv szerinti értékét, illetve a tulajdonosokkal történő tőketranzakciókat is (Madarasiné et al, 2019).

A Notes ugyanazt a szerepet tölti be a vállalkozások pénzügyi kimutatásaiban, mint a kiegészítő melléklet a magyar vállalkozások életében. Az IASB előírja, hogy a mérleghez, átfogó eredménykimutatáshoz, cash flowhoz és saját tőke-táblázathoz kapcsolódó, fontos információkat be kell mutatnunk annak érdekében, hogy ténylegesen átfogó képet tudjunk kapni a vállalkozás működéséről. Az itt szereplő információk nem feltétlen szerepelnek egyenként a különböző kimutatásokban. Szerkezetét tekintve a Notes megengedőbb, lazább, mint a magyar számvitelben található kiegészítő melléklet. Tartalmáról ugyanez mondható el. Célunk bemutatni többek között a tulajdonosok felé várhatóan kifizetett osztalék mértékét, a vállalat címét, jogi formáját, székhelyét, fő tevékenységét és példának okaként a működési jellegét (Madarasiné et al, 2019).

Az ötödik, legvégső egységét az IFRS szerinti éves beszámolónak a Cash Flow alkotja. A Cash Flowról bővebben a standardalkotónak a 7. standardjában olvashatunk. Lényegében véve Cash Flow kimutatás alatt értelmezzük egy vállalkozás pénzeszközeiben, a tárgyévben történő változásokat tapasztalhatjuk. A Cash Flow tehát az előző- és a tárgyév pénzeszközök értékének különbözetét mutatja meg. Ennek a kimutatásnak 3 fő része van.:

- Működési Cash Flow
- Befektetési Cash Flow
- Finanszírozási Cash Flow

A működési cash flow a mindennapos működés során történő pénzeszköz-változást tartja számon, a befektetési cash flow és finanszírozási Cash Flow a nevükhöz hűen a befektetési tevékenységből és a finanszírozási forrásokban tapasztalt pénzeszköz-változás értékét mutatják meg (Madarasiné et al., 2019.)

2.9. Az IFRS 17 standard bemutatása

Az IFRS 17-et hivatalosan az IASB 2017. 05. 08.-án bocsátotta a nyilvánosság elé. A standard a korábbi IFRS 4 standardot hivatott felváltani, hiszen az IFRS 4 nem biztosította az egységes elszámolást, a teljes transzparenciát a különböző gazdálkodók között (PWC, 2017). Az IFRS-ek rendszerének az alapja pedig a teljes összehasonlíthatóság elérése pénzügyi elemzés, pénzügyi teljesítmény mérése során (Hanák, 2017).

A standard elfogadásához hosszú út vezetett, hiszen egy átfogó, komplex, összetett témáról van szó. Jelzi ezt az többek között, hogy az IASB 8 igen és 6 nem szavazattal fogadta el az eredeti standardot (Deloitte, 2017). Problémát okozott még az is, hogy a különböző országokban eltérő jogrendszerek voltak jelen, ami szintén akadályt jelentett a teljes összehasonlíthatóság elérése érdekében. Az eredeti elképzelések szerint 2021. 01. 01.-től hatályos lett volna a standard, azonban a biztosító vállalkozások, akiket a legjelentősebb mértékben érintett az új standard kialakítása, nem tudtak megfelelő időben felkészülni az új szabvány alkalmazására, emiatt az alkalmazás kezdeti időpontja kitolódott 2023. 01. 01.-re. Ezen felül nem rendelkeztek olyan megfelelő IT háttérrel a vállalkozások, amelyek lehetővé tették volna a standard szakszerű és tényleges alkalmazását (Árendás et al., 2018). Ezt az időszakot a standardalkotó kihasználta arra, hogy finom-hangolja az elkészült IFRS standardot. Ezt különböző viták segítségével érték el (Bajkó-Csiszár – Nyíró, 2021).

Az IFRS 17 lehetővé tette a külső érintettek, felhasználók számára, hogy egyértelművé váljon, hogy a biztosítási szerződések milyen hatással vannak a gazdálkodó egységek pénzügyi

teljesítményére, jelentéseire és pénzáramlásaira. Az Európai Unió a már módosított IFRS 17 standardot a 2021/2026-os EK rendeletben emelte be a jogrendszerébe.

A standard alapja, hogy lefekteti a biztosítási szerződések fogalmát, mi szerint a biztosítási szerződés során az ügylet egyik résztvevője jelentős biztosítási kockázatot vesz át az ügylet másik résztvevőjétől azáltal, hogy vállalja a kötvénytulajdonos kártérítését abban az esetben, hogyha valamely bizonytalan jövőbeli esemény hátrányosan érintené a kötvénytulajdonost. Kötvénytulajdonos alatt hivatkozunk a biztosított félre az ügyletben (Az Európai Unió hivatalos lapja, 2021; Szikráné et al., 2024).

Magyarországon jelenleg egyetlen biztosító társaság kötelezett IFRS-ek szerinti éves beszámoló elkészítésére, ami nem más, mint a CIG Pannónia Nyilvánosan Működő Részvénytársaság. Azonban több itthon is megtalálható biztosító köteles információt nyújtani az anyavállalat részére, akik IFRS-ben készítik el az éves beszámolójukat, tehát több biztosítót is érint az új standard (Lakatos, 2023).

Az IFRS 17-et az alábbi esetekben alkalmazhatják a gazdálkodók:

Gazdálkodó egység által kibocsátott biztosítási szerződések	Gazdálkodó egység által kibocsátott és tartott viszontbiztosítási szerződések	Gazdálkodó egység által kibocsátott, diszkrecionális nyereségrészesedést tartalmazó befektetési szerződések
---	---	---

1. ábra: Az IFRS 17 hatálya alá tartozó biztosítási szerződések

Forrás: Saját szerkesztés, Szepesváry (2019) alapján

Azonban vannak olyan esetek, amikor nem engedélyezi a standardalkotó, hogy a biztosítási szerződések esetén az IFRS 17 standardot alkalmazza a gazdálkodó egység. Ilyen esetnek minősül többek között a gyártók által értékesített termékekre nyújtott garancia vagy az olyan nem viszontbiztosítási szerződések esetében, amikor a gazdálkodó egység az a kötvénytulajdonos. (Az Európai Unió hivatalos lapja, 2021). Alapjaiban véve a biztosítási szerződéseknek lehetnek olyan komponensei, amelyek nem tartoznak az IFRS 17 hatálya alá. Ebben az esetben azt tehetjük, hogy ezeket az összetevőket két külön csoportba soroljuk be, értelemszerűen az IFRS 17 hatálya alá tartozó és nem az IFRS 17 hatálya alá tartozó komponenseket (Szepesváry, 2019; EY 2021).

A biztosítási szerződéseket alapvetően portfóliókba rendezzük. Egy portfólióba tartoznak azok a biztosítási szerződések, amelyek esetében ugyanolyan mértékű kockázatnak vannak kitéve és azonos időig szólnak. Ezeket a tudjuk többféle csoportba besorolni:

- Kezdeti megjelenéskor hátrányos szerződések,

- Kezdeti megjelenéskor nincs szignifikáns esély arra, hogy hátrányos szerződés legyen,
- A portfólió fennmaradó szerződései.

Célszerű számunkra az, hogy a portfólióban szereplő szerződéseket úgy tudjuk csoportosítani, hogy a biztosítási szerződéscsoportokban résztvevő szerződések között 1 évnél nagyobb differencia ne legyen (Lakatos, 2023). A gazdálkodó egységnek fontos, hogy a biztosítási szerződést mikortól kezdve jeleníti meg a pénzügyi kimutatásaiban. Erre vonatkozóan többféle lehetőségekkel rendelkezhet a vállalkozás.

- A szerződéscsoport fedezett időszakának kezdetétől,
- A szerződéscsoportba sorolt valamely kötvénytulajdonostól származó első befizetés esedékességének időpontjától,
- Hátrányos szerződések esetében a szerződéscsoport hátrányossá válásának időpontjától.

Alapvetően az IFRS 17 azzal a céllal váltja fel az IFRS 4 standardot, hogy a biztosítási szerződések hatását egységesen tudják bemutatni a gazdálkodók. A biztosítási szerződés kezdetekor az alábbi képlet segítségével tudjuk megállapítani a kezdeti értéke (Hanák, 2017).

Kezdeti értéket befolyásoló tényezők	Jövőbeni pénzáramlásokra vonatkozó becslések
	- A pénz időértéke
	- Pénzügyi / nem pénzügyi kockázat kiigazítása
	Szerződéses szolgáltatási profit

2. ábra: **A biztosítási szerződések kezdeti értékét befolyásoló tényezők**

Forrás: Saját szerkesztés, Hanák (2017) alapján

A következőkben a 2. ábrán található komponenseket szeretném röviden bemutatni. A jövőbeni pénzáramlások kapcsán célszerű észben tartani, hogy fel kell használnunk a becslésekhez minden aránytalanul magas költség vagy erőfeszítés nélkül rendelkezésre álló információt a megfelelő becslésekhez; aktuálisnak kell lennie és explicitnek kell lennie. A számítások során számolnunk kell a pénz időértékének változásával, amelyhez olyan diszkontrátát kell használnunk, amely tükrözi a pénz időértékében tapasztalható változásokat és kapcsolatban van más, hasonló pénzáramlásokat tükröző pénzügyi instrumentumok árával (Szikráné et al, 2024).

A szerződéses szolgáltatási profit, azaz a CSM (Contractual Service Margin) azt a még meg nem szolgáltat nyereséget testesíti meg, amelyet a gazdálkodó egység a biztosítási szerződési szolgáltatások jövőbeli nyújtása során fog megjelenítenis. Ennek az értéke a fent kiszámolt tényezőknek a -1-el történő szorzata.

Későbbi értékelés kapcsán meg tudunk különböztetni fennmaradó fedezetre vonatkozó kötelezettséget és meg tudunk különböztetni felmerült kárigényekre vonatkozó kötelezettséget. Ezen felül el kell számolnia a gazdálkodó egységnek a biztosítási árbevétellel, biztosítási szolgáltatási ráfordításokkal és biztosítási pénzügyi bevételekkel és ráfordításokkal.

A biztosítási szerződések értékelésének egy másik módja a díjallokációs módszer, amelyet a PAA-nak (Premium Allocation Approach) rövidítünk. Ez abban az esetben kivitelezhető, ha a biztosítási szerződés csoportban szereplő biztosítások legfeljebb 1 éves időperiódusban vannak csak jelen a gazdálkodó egység életében (EY, 2021).

Biztosítási szerződések módosítása esetén érdemes számba venni az alábbi eseményeket:

- A módosított szerződés az IFRS 17 hatálya alá tartozott volna?
- Elkülöníthette volna-e ezt a komponenst a biztosítási szerződésben a vállalkozás?
- A módosított szerződés egy másik szerződés csoportba tartozott volna?

Kivezetni szerződést csak akkor lehet a pénzügyi kimutatásainkból, hogyha a biztosítási szerződés megszűnik, a biztosítási kötelelem megszűnik vagy sikeresen tudjuk módosítani az eredeti szerződést valamilyen szabályozási változás végett. A kivezetés révén, mivel megszűnik a biztosítási kötelelem, ezért nem áll fenn kockázatvállalás a gazdálkodó egység részéről (IASB, 2017).

3. ábra: Bemutatni kívánt biztosítási portfóliók

Forrás: Saját szerkesztés, Az Európai Unió hivatalos oldala alapján (2021)

A gazdálkodó egységnek a fent bemutatott 3. ábrában található portfóliók értékét kell elkülönítetten bemutatnia a pénzügyi kimutatásaiban. A standardot alkalmazó vállalkozások kötelezettek arra, hogy a pénzügyi teljesítményükre vonatkozó kimutatásban bemutassák az alábbi tételeket:

- Biztosítási árbevétel és biztosítási szolgáltatási ráfordítások (a kettő együttesen adja a biztosítási szolgáltatási eredményt)
- Biztosítási pénzügyi bevételek és ráfordítások

A biztosítási árbevételnek egy olyan értéket kell tükröznie, amelyhez a gazdálkodó a biztosítási szolgáltatások nyújtása során hozzá jut. A biztosítási szolgáltatási ráfordítások több komponensből állnak:

- Felmerült kárigények
- Egyéb felmerült biztosítási szolgáltatási ráfordítások

Fontos, hogy a biztosítási szolgáltatási eredmény nem tartalmazhatja a befektetési komponensek által elért eredményt. A biztosítási pénzügyi bevételek és ráfordítások nagyságát különféle tényezők befolyásolhatják. Hatással van erre többek között a pénz időértékének hatása és változásai, illetve a pénzügyi kockázat hatása és változásai (Az Európai Unió hivatalos oldala, 2021).

Közzétételre vonatkozóan a gazdálkodó egység számára fontos, hogy az IFRS 17 alkalmazása révén a befektetők megfelelő információkhoz tudjanak jutni a vállalkozást illetően. Ennek érdekében különféle mennyiségi és minőségi mutatókat kell közzétenniük:

- Az IFRS 17 standard hatókörébe tartozó szerződéseknek a pénzügyi kimutatásokban megjelenített értékéről,
- A standard alkalmazásakor tett jelentős megfontolásokról,
- A standard hatókörébe tartozó szerződések jellegéről és kockázatáról.

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

3.1. A vizsgált adatok köre, illetve az alkalmazott kutatási módszer bemutatása

Az elemzésem során a kutatásomhoz szükséges adatokat, illetve információkat az Elektronikus Beszámolási Portálról szereztem, amely weblapot már korábban használtam különféle elemzések, illetve kutatások során. Tanulmányoztam minden IFRS-t alkalmazó biztosító vállalkozás éves beszámolóját. A legtöbb esetben azzal szembesültem, hogy az IFRS 17 standard nincs hatással a biztosítók pénzügyi beszámolóira. A Notes-ban külön fel volt tüntetve, hogy alkalmazza a vállalkozás ezt a bizonyos standardot, de nincs hatással a pénzügyi kimutatásaira vagy fel sem volt tüntetve különféle esetekben. Egyetlen cégcsoport és két vállalkozás esetében találkoztam átfogó, komplex és összetett Notes-sal, ez a CIG Pannónia cégcsoportnál volt jelen, a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. és a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt. esetében.

A kutatásom elvégzése előtt választhattam, hogy kvalitatív vagy kvantitatív módszerek segítségével szeretnék elemzést végrehajtani. Mivel dokumentumelemzés segítségével mutatom be az új standard által várható változásokat, amely dokumentumokban pénzügyi adatok, információk találhatóak, ezért kvantitatív módszereket alkalmazok a kutatásom során. A CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. és a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt. pénzügyi beszámolóinak az elemzése során vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi adatokat is felhasználok az elemzés végrehajtásához. A kutatásom során kizárólag másodlagos forrásokra hagytam. A pénzügyi beszámolóban megtalálható minden egyes olyan számszerűsített vagy nem számszerűsített adat, amely az elemzés végrehajtásához szükséges számomra.

3.2. A CIG Pannónia Nyrt. és az EMABIT rövid bemutatása

A CIG Pannónia cégcsoportról érdemes tudni, hogy 2007-ben kezdte meg működését. Több szakmai tekintély is az alapítójának mondható, többek között Dr. Járai Zsigmond korábbi MNB elnök; Dr. Bayer József, a Ringier Axel Springer Magyarország Kft. ügyvezetője és Dr. Vizi E. Szilveszter többszörös Széchenyi-díjas, Corvin-lánccal kitüntetett farmakológus, gyógyszerhatástan-kutató. A Lehmann Brothers által korábban támogatott, 2010-ben átalakult CIG Pannónia Életbiztosító Nyilvánosan Működő Részvénytársaság missziója, hogy magyar befektetők tőkéjére alapozva a magyar biztosítási piacon meghatározó szereplő legyen. 2010 vége óta a vállalkozásnak a részvényei a Budapesti Értéktőzsdén is megtalálhatóak (cigpannonia.hu, 2024).

2011-ben hozta létre a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt.-t. A CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt. nem

életbiztosítással foglalkozó leányvállalata a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt.-nek, hazai kis-, és középvállalkozások, állami és önkormányzati intézmények, egyesületek, kamarák részére nyújtanak szolgáltatásokat. Elmondható, hogy napjainkban a biztosítási piac megkerülhetetlen szereplőjévé vált a CIG Pannónia cégcsoport. A szolgáltatásaikról elmondható, hogy csak olyan piacokon vesznek részt aktívan, ahol ténylegesen biztosítani tudják a fogyasztóknak a jólétét. Gazdasági teljesítményükre jellemző, hogy folyamatos növekedést tudhat a cégcsoport maga mögött. Víziója a CIG Pannónia cégcsoportnak, hogy olyan biztosítási konstrukciókat hozzanak létre, amelyek által a fogyasztók is és a befektetők jóléte is a lehető legmagasabb, legjobb. Mivel a biztosítási piac egyik jelentőségteljes szereplője a CIG Pannónia, emiatt a gazdasági szaksajtóban gyakran felbukkan a nevük. Ebben nagy szerepe van annak is, hogy 2017-től kezdődően az akkori nevén MKB Bank (napjainkban már MBH Bank) és a CIG Pannónia között stratégiai együttműködés van jelen, amely az elmúlt években komoly sikereket ért el.

Az általam bemutatni kívánt másik vállalkozás a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság 100%-ban a CIG Pannónia Nyilvánosan Működő Részvénytársaság tulajdonában van, a CIG Pannónia cégcsoporthoz tartozik. Az üzleti nehézségeket követően 2021 szeptemberétől kezdődően aktívan jelen van a biztosítási szférában a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Továbbiakban: EMABIT). A továbbiakban az általam a következőkben elemezni kívánt biztosítókra EMABIT-, a vállalat-, a vállalkozás-, a cég helyettesítő szavakkal kívánok hivatkozni. Elsősorban azzal hívja fel az emberek figyelmét az EMABIT magára, hogy az életbiztosítási szektorban nem tevékenykedik a cég, nincsenek jelen unit-linked biztosítások. A unit-linked életbiztosításokról azt kell tudni, hogy a biztosítónak átadott biztosítási díjat a vállalkozás különböző befektetési alapokba fekteti. Tevékenykedhet úgy is egy biztosított, hogy saját maga dönti el, hogy milyen befektetési alapokba fektessék a pénzét a biztosítók. Erről bővebben a 3.4. *fejezetben* írok.

3.3. Kutatási cél, kutatáshoz kapcsolódó kérdések és hipotézisek bemutatása

A kutatásommal az volt a célom, hogy az IFRS 17 standard pénzügyi beszámolóra gyakorolt hatását bemutassam két választott biztosító vállalat példáján keresztül. Mivel a legátláthatóbb, legtöbb információt tartalmazó pénzügyi kimutatás a CIG Pannónia cégcsoport éves beszámolója volt, ezért a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zrt.-re és a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt.-re esett a választásom. A elemzésem elkészítéséhez a dokumentum-elemzés módszerét választottam. Úgy vélem, hogy a pénzügyi kimutatásokban

megvalósuló eltérések elemzéséhez, összehasonlításához és értékeléséhez ez a módszer vezet a legeffektívebb eredményhez.

A kutatásomhoz kapcsolódóan az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztam meg:

K₁: Milyen mértékben befolyásolta az IFRS 17 standard a vizsgált vállalatok követelés-, kötelezettségállományát, illetve a mérleg egyéb tételeit?

K₂: Milyen mértékű változást eredményezett az átfogó eredménykimutatásban az újonnan alkalmazott standard?

K₃: Tényleges előrelépést jelent-e az IFRS 17 az IFRS 4-hez képest?

A fentiek alapján az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H₁: Az IFRS 17 standard szignifikáns hatást gyakorolt a vizsgált vállalatok követelés-, kötelezettségállományára, illetve a mérleg egyéb tételeire.

H₂: Az IFRS 17 standardnak nincs szignifikáns hatása van a vizsgált vállalatok átfogó eredménykimutatására.

H₃: Az IFRS 17 standard tényleges előrelépést jelent az IFRS 4 standardhoz képest a biztosítási szerződések elszámolásának vonatkozásában.

3.4. A CIG Pannónia cégcsoport által alkalmazott módszerek a gyakorlatban

A cégcsoport alapos megismerése, illetve a standardhoz kapcsolódó eszmefuttatások kapcsán fontosnak gondolom, hogy bemutatásra kerüljön, milyen biztosítási szerződéseket milyen módszerrel számol el a vállalkozás.

1. táblázat: A CIG Pannónia cégcsoport által alkalmazott módszertan

Biztosítás típusok/ Értékelési módszertan	GMM	VFA	PAA
Szerződés jellemzői	Többéves periódus, hosszútávú szerződés	Többéves periódus, hosszútávú szerződés	Egy éves periódus, évente megújuló szerződések
Biztosítás típusok	Hagyományos és csoportos egyéni és balesetbiztosítás; technikai biztosítások	Rendszeres és egyszeri díjas unit- linked élet-és nyugdíjbiztosítások	Évente megújuló egyéni-, és csoportos balesetbiztosítások, lakásbiztosítások, flotta casco

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia 2023. negyedik negyedéves éves jelentéséből

Ahogy az az 1. táblázatból látható, az IFRS 17 standard által előírt mindhárom értékelési módszert alkalmazza a cégcsoport. Az általános mérési modell (General

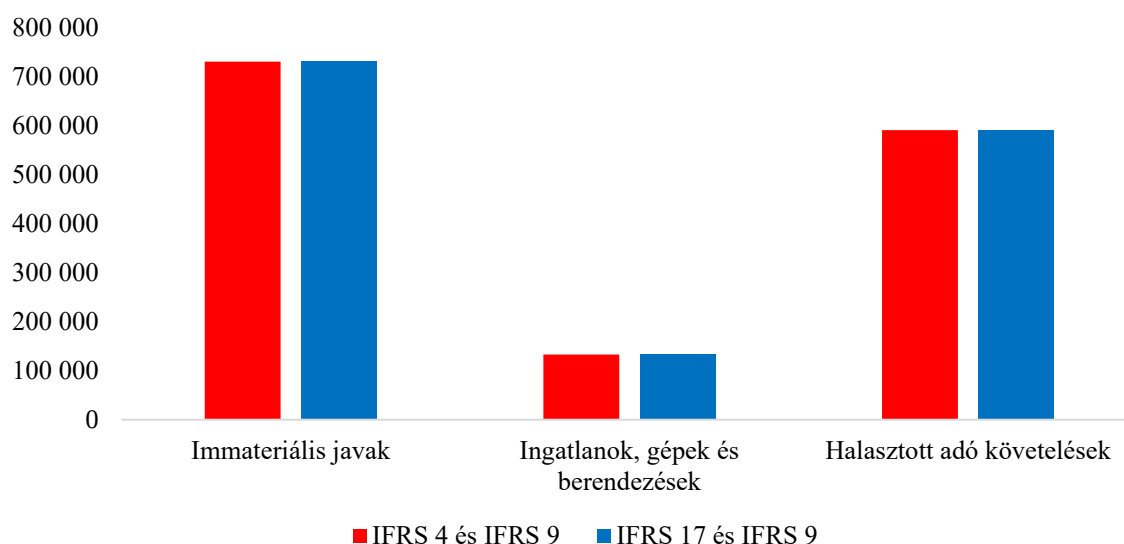
Measurement Model, továbbiakban: GMM) alapján hosszútávú szerződéseket értékelnek, ide kapcsolódnak a hagyományos és csoportos egyéni és balesetbiztosítások. A változó díjas megközelítés (Variable Fee Approach, továbbiakban: VFA) abban különbözik a többi elszámolási módszertől, hogy ebben az esetben nincsenek jelen nem-életbiztosításokhoz kapcsolódó biztosítási szerződések. Emiatt a VFA módszerrel csak a CIG Pannónia Nyrt. él. A unit-linked biztosítási formáról érdemes tudni, hogy egy nagyon felkapott biztosítási módszer ez a napjainkban, amely azt a célt szolgálja, hogy a biztosítási díjként átadott összeget a biztosító befekteti különböző, jövedelmező portfóliókba és a portfóliók hozama határozza meg a későbbi jövedelmet. Természetesen be lehet fektetni alacsony kockázatú portfólióba, de ez alacsonyabb hozamot is hozna. Ugyanez a metódus játszódik le, a magasabb hozamú portfóliók esetében is, ahol magasabb kockázattal szembesülhetünk. Az utolsó, díjallokációs módszer (Premium Allocation Approach, továbbiakban: PAA) esetében évente megújuló szerződéseket értelmezünk. Csak úgy, mint a GMM esetében, itt is lehet alkalmazni életbiztosításokhoz és nem-életbiztosítások értékeléséhez is. Ide kapcsolódnak az évente megújulandó egyéni-, és csoportos balesetbiztosítások, de a lakásbiztosítások értékelése is ezzel a módszerrel történik meg.

4. EREDMÉNYEK ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE

4.1. A CIG Pannónia Nyrt. eszközállományában tapasztalható változás bemutatása

Az IFRS 17 standard a biztosítási szerződések számviteli elszámolását alakította át teljes mértékben. Mivel a biztosítások során van egy biztosító, akinek követelése van és egy biztosított, akinek pedig kötelezettsége van a biztosító felé, emiatt értelemszerűen a követelés és kötelezettségállományban tapasztalhatóak nagyobb változások az eddigiekhez képest.

A fent említett állítást megerősíti, miszerint az IFRS 4 és IFRS 9 standardok, illetve az IFRS 17 és IFRS 9 standardok alkalmazása esetén nem tapasztalható eltérés az Immateriális javak; Ingatlanok, gépek és berendezések; Halasztott adó követelések mérlegsorokban attól függetlenül, hogy eltérő standardok voltak hatályban. Ezen mérlegsorok értékét mutatja be a 4. ábra.

4. ábra: Egyes eszközoldali mérlegsorok értéke az IFRS 4 és az IFRS 17 alkalmazása esetén (adatok eFt-ban)

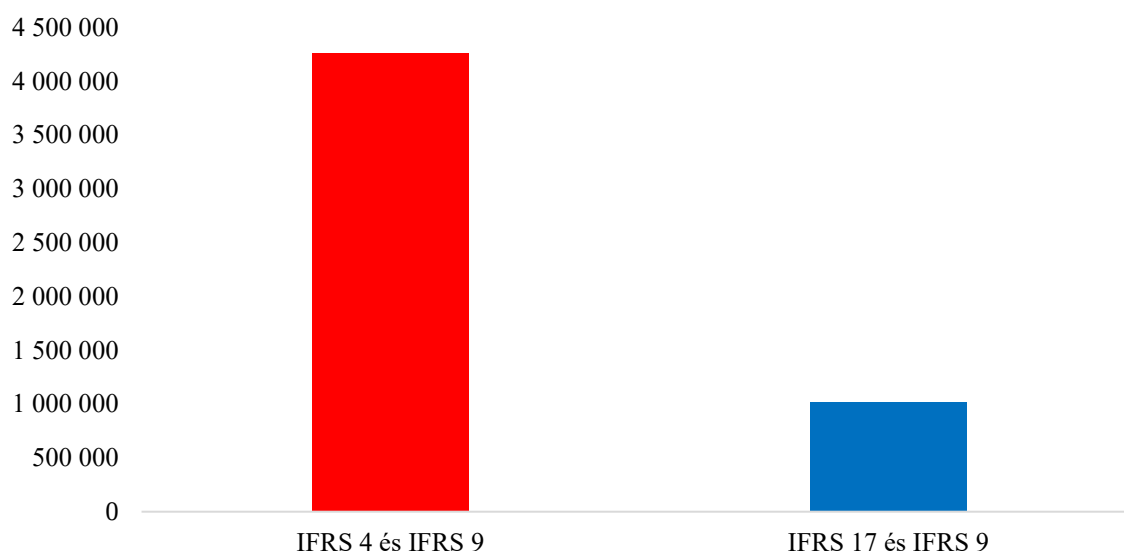
Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Ahogy korábban is megemlítettem, a legújabb érvényben lévő IFRS standard a biztosítási szerződésekkel foglalkozó vállalkozások esetében a követelések és a kötelezettségek értékét befolyásolja jelentős mértékben. A követelésekről elmondható általánosságban, hogy biztosítási szerződésekből származó eszközök mérlegsor alatt olvasható le az értékük. Ez már egy eltérés az IFRS 4 alkalmazásához képest, amikor is több, kisebb értékű mérlegsorból állt az értéke.

Az alábbiak voltak a fent külön kiemelt mérlegsorok:

- Követelések biztosítási kötvénytulajdonsoktól,
- Követelések biztosításközvetítőktől,
- Halasztott szerzési költségek

Ezt a hármat az IFRS 17 alkalmazása során egy összegben mutatja be a mérlegében a CIG Pannónia Nyrt egy új mérleg sorban, a biztosítási szerződésekből származó eszközökben.

5. ábra: **A biztosítási szerződésekből származó eszközök bemutatása** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Ahogy az 5. ábrán látható, az IFRS 4 és az IFRS 9 standardok alkalmazásakor összességében a CIG Pannónia Nyrt. követelésállománya közel 4,5 milliárd forintos állományt számolhatott el. Ez az új standard életbe lépése miatt éppen, hogy túllépi az 1 milliárd forintos határt. Ez összességében véve 3,248 milliárd forintos eltérést jelez számunkra. Ez egy hatalmas eltérésnek mondható, hiszen az új standard alkalmazása esetén a kimutatott érték a negyedét se éri el. Tekintve, hogy ez értékben és százalékban is jelentős változás, érdemes több oldalról is megvizsgálni, hogy mi is okozhatta ezeket a változásokat.

Az első és legfontosabb szempont az az, hogy az IFRS 17 az IFRS 4 standardhoz képest sokkal szigorúbb szabályokat állít fel, egyfajta keretet ad a szerződések elszámolásához. Az IFRS 17 elfogadása előtt az volt a gyakorlat, hogy az IFRS-eket alkalmazó gazdálkodók részére lehetővé tették a különböző számviteli politikák gyakorlását. Ennek az volt a következménye, hogy a különböző biztosítók esetében eltérő követelés (és kötelezettség) -állományok voltak találhatóak a biztosítási szerződésekkel foglalkozó gazdálkodók esetében. Eltérő szempontok, eltérő módszerek alapján számoltak, nem lehetett egységes a beszámolási rendszer. Ez

alapjaiban sértette az IFRS-ek alapelveit, hiszen az IFRS-ek egyik ismérve, hogy azonos beszámolási rendszert kell alkalmaznia a gazdálkodóknak annak érdekében, hogy a befektetők pontos, precíz, valós információkhoz jussanak. Ezek az információk pedig legyenek összehasonlíthatóak a megfelelő érintettek számára.

Lényegében véve hasonló elgondolás mellett kell vizsgálnunk a viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközöket. Viszontbiztosítási szerződésről beszélhetünk abban az esetben, hogyha a biztosító egy másik biztosítási szerződést köt arról, hogyha fizetéseképtelen lenne, akkor a viszontbiztosítónak kell fizetnie, vagyis a viszontbiztosító követelést vesz át, cserébe pedig kötelezettséget kap, természetesen nem ugyanabban az értékben.

2. táblázat: A CIG Pannónia Nyrt. viszontbiztosításaiból származó eszközei

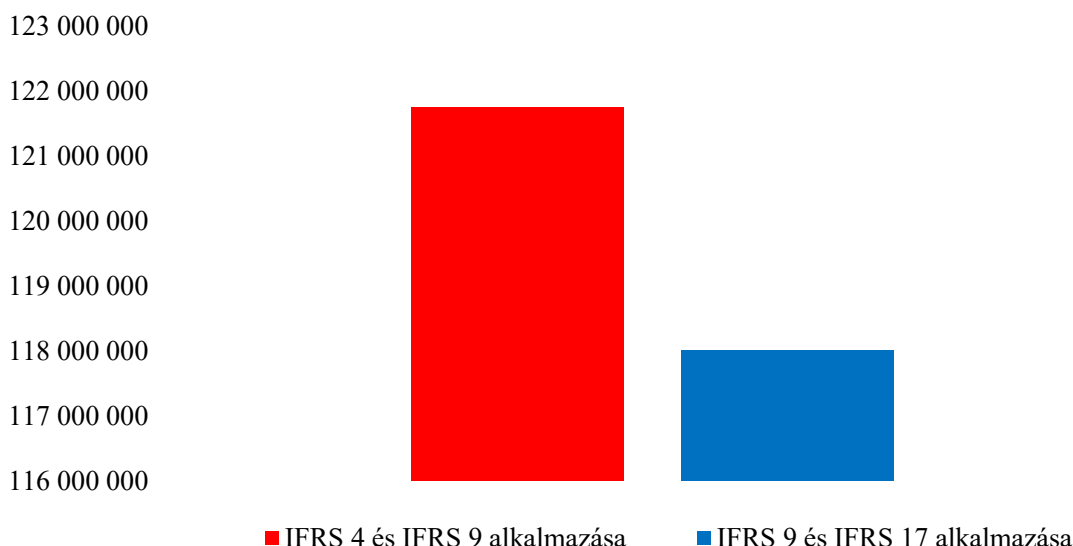
	IFRS 4 és IFRS 9	IFRS 17 és IFRS 9
Viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközök (eFt)	280 200	821 359

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A 2. táblázatban észlelhető eltérés ebben az esetben is jelentős mértékűnek mondható. A különbség a két érték között kicsivel több, mint 541 millió forint. Ez a különbség az eltérő számviteli szabályok alkalmazásából és az újonnan felállított módszerekből, modellekből áll. A standard értelmében a CIG Pannónia a tartott viszontbiztosítási szerződésekre és az általa kibocsátott (aktív) viszontbiztosítási szerződésekre is köteles ugyanazokat a szabályokat betartatni.

A kimutatásból megtapasztalható az, ami szintén az IFRS 17-nek és a standard újdonságának köszönhető. A biztosítási szerződésekből, illetve a viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközöket külön mérlegsoron mutatja be a gazdálkodó. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy a pénzügyi kimutatást felhasználók információt kapjanak a pontos, precíz, valóságnak megfelelő pénzügyi teljesítményéről a CIG Pannónia Nyrt.-nek. A mérleg eszköz oldali mérlegsorait tovább vizsgálva kijelenthető, hogy egyéb, jelentős mértékű változás nem tapasztalható, vonatkozzon ez a pénzügyi eszközök elszámolására, egyéb és kapcsolt követelések elszámolására.

Összességében elmondható, hogy az eszköz oldalon tapasztalható változásokról (ezt a 6. ábra mutatja számunkra), hogy az IFRS 17 standard alkalmazása a mérlegfőösszeget csökkentette. Míg az IFRS 17 és az IFRS 9 alkalmazások esetében 118 009 812 eFt az eszközök értéke, addig ez korábban az IFRS 4 és az IFRS 9 alkalmazásakor 121 756 194 eFt volt. Ennek az eltérésnek a nagysága az közel 3,75 milliárd forint, egész pontosan 3 746 382 eFt.

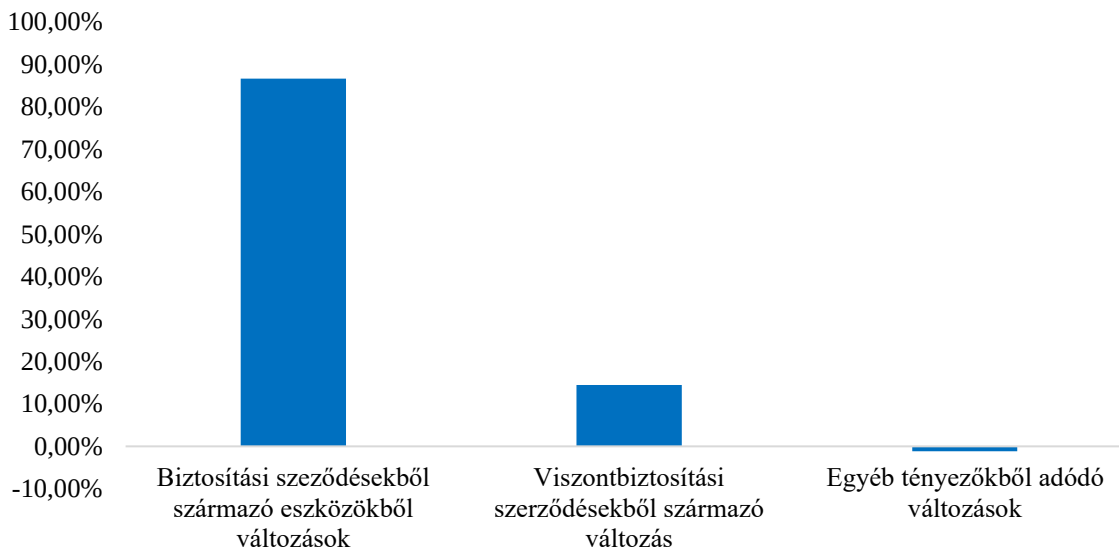

6. ábra: Az eszközök értéke eltérő számviteli standardok alkalmazása esetén
(adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Ez a közel 3,75 milliárd forintos eltérés három fő tényezőből adódik össze.

- Biztosítási szerződésekből származó eszközökből adódó változások,
- Viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközökből adódó változások,
- Egyéb, kimutatást befolyásoló változások

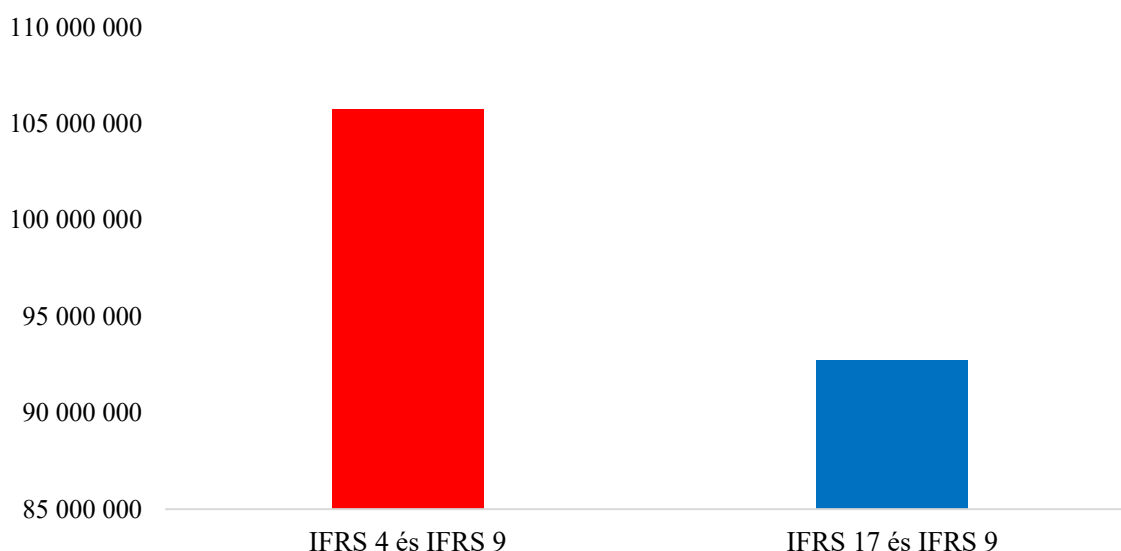
7. ábra: Az új standard alkalmazásából adódó százalékos változások

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Ahogy a 7. ábrán is látható, a legnagyobb változást a biztosítási szerződésekből származó eszközökből adódó változás okozza. Ennek az egészhez viszonyított értéke 86,71%, tehát az egész változás jelentős részéért ez a tényező a felelős. A viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközökből adódó változás mértéke közelít a 14,5%-hoz. Mindkét tényező csökkentette az eszközállománynak a nagyságát. Ha alaposan megfigyeljük, észrevehető, hogy ez a két érték együttesen meghaladja a 100%-ot. Ez azért van így, mert vannak olyan egyéb mérlegsorok, amelyek esetében az új standard alkalmazása nem csökkenéssel, hanem kisebb-nagyobb növekedéssel járt. Ilyen mérlegsor többek között a leányvállalatok és az egyéb eszközök. Mivel itt növekedést tapasztalhattunk, ezért negatív előjellel korrigáltam a változás mértékét, ami -1,15%-os hatást mutat be az eltérésben.

4.2. A CIG Pannónia Nyrt. kötelezettség-állományában történő változások bemutatása

Az eszköz oldal teljes mértékű bemutatását követően a kötelezettségek változásának bemutatásán a sor. Ahogy korábban már említést tettem róla, az IFRS 17 jelentős hatást fejt ki a biztosítási szerződésekhez kapcsolódó eszközök és kötelezettségek elszámolására. Ennek köszönhető az is, hogy a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek értéke hatalmas értékben változott. Ennek a közel 13 milliárd forintos változásnak természetesen az új standard alkalmazása az oka. Ezt a változást szemlélteti számunkra a 8. ábra.

8. ábra: A biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek változása (adatok eFt-ban)
 Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A Notes magyarázatot nyújt számunkra ahhoz, hogy megfigyeljük azt, hogy korábban a biztosítónak a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségeket több, apróbb részre bontva

mutatta be. Ezt az új standard alkalmazása révén röviden és tömören „Biztosítási szerződésekből származó kötelezettségekként” mutatja be. Számszerűsítve a változást azt tapasztalhatjuk, hogy hasonlóan az eszközöknél tapasztalható változáshoz, itt is csökkentő hatást fejtett ki a mérlegre az új standard. Míg az IFRS 4 alkalmazása esetében 105,736 milliárd forint volt a kötelezettségállomány nagysága, addig ez az új IFRS 17 használatakor 92,72 milliárd forintos állományt tett ki. A változásban hatalmas szerepe van annak, hogy az új standard értelmében a biztosítási szerződések esetében új szabályozást írt elő a standardalkotó az IFRS-t alkalmazó vállalkozások számára és annak is, hogy évről évre újra kell értékelnie a kötelezettségeit a vállalkozásnak. Ilyenkor figyelembe kell venni minden, újonnan felmerülő pénzügyi és nem pénzügyi kockázatot, illetve minden lényeges értéket befolyásoló tényezőt.

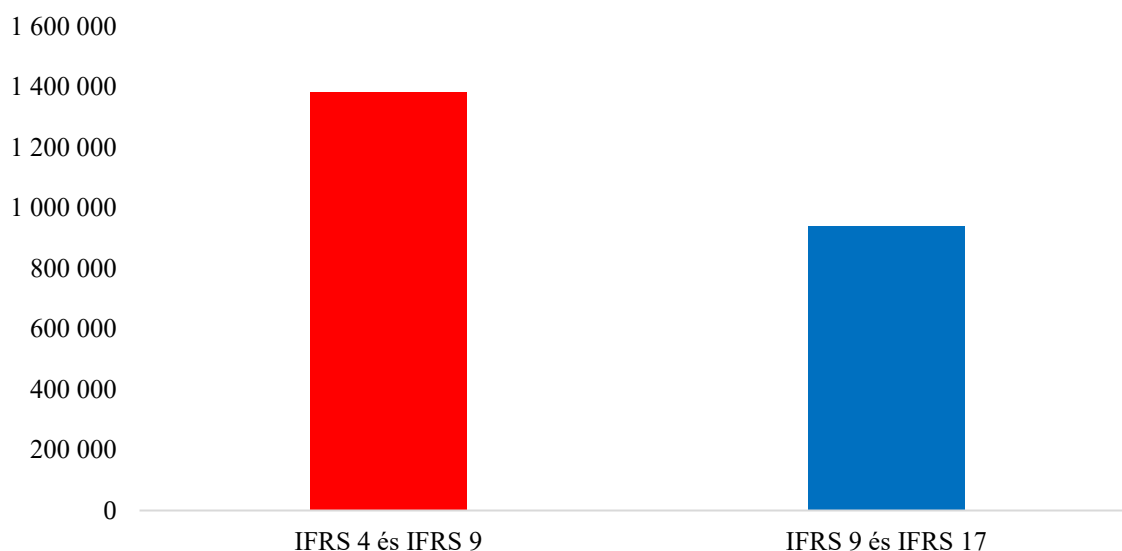
Ha megvizsgáltuk a viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközöket, valamint az ezekből adódó változásokat, akkor mindenféleképpen meg kell vizsgálni a viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek mértékét is.

3. táblázat: **A viszontbiztosítási szerződésekből adódó kötelezettségek változása**

	IFRS 4 és IFRS 9	IFRS 9 és IFRS 17
Viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek	85 013 eFt	112 266 eFt

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A 3. táblázatot alaposan átvizsgálva az tapasztalható, hogy ebben az esetben a viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek értéke növekedett a korábbi IFRS 4 standard segítségével számított értékhez képest. Ez lényegében egy közel 27 millió forintos emelkedésnek feleltethető meg.

9. ábra: Az egyéb kötelezettségek értéke a két, eltérő standard alkalmazása esetén
(adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Az egyéb kötelezettségek értékében is eltérés tapasztalható (az eltérést bemutatja számunkra a 9. ábra). A korábban alkalmazott IFRS 4 standard alkalmazása esetén a mérlegérték közel 1,4 milliárd forint lenne, míg az újonnan alkalmazott IFRS 17 által pedig 1 milliárd forint alatti lett ennek a kötelezettségnek az értéke. Ez közel 32%-os csökkenést jelent a régebbi standardhoz képest. A pénzügyi kimutatásból kiderül, hogy a kötelezettség oldalon más eltérés nem látható, sem a lízingkötelezettségek, sem a céltartalékok esetében.

Az eddigiek alapján a kötelezettségeket vizsgálva is megállapítható, hogy az összességében több mint 13,5 milliárd forintos csökkenés milyen tényezőknek köszönhető.

4. táblázat: A kötelezettségeknél megfigyelhető változások és arányuk

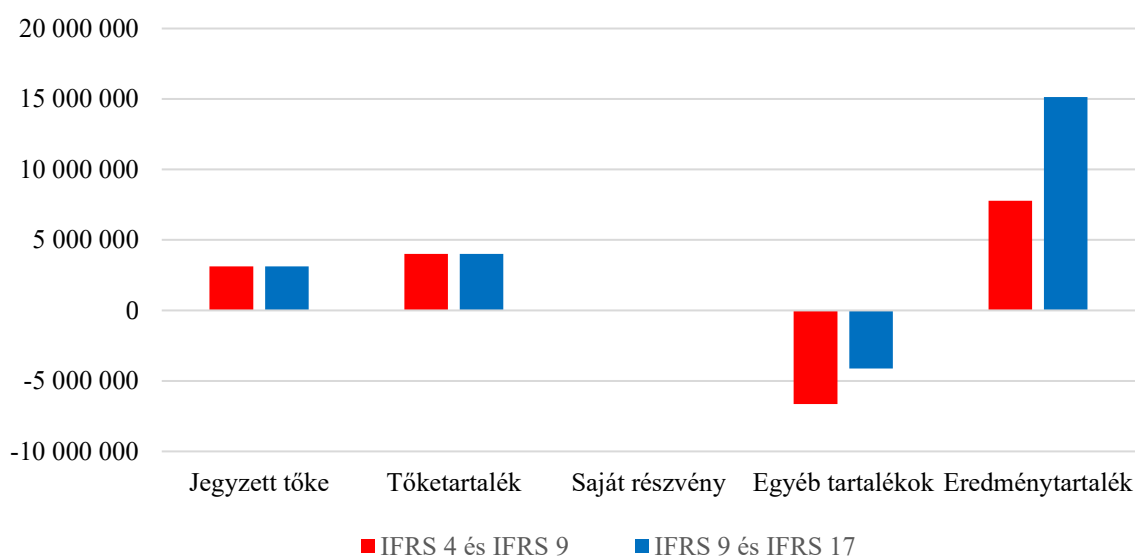
	A változás nagysága (eFt)	A változás aránya
Biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek	-13 015 207	95,60%
Viszontbiztosítási szerződésből adódó kötelezettségek	-156 412	1,15%
Egyéb kötelezettségek	-442 313	3,25%

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A már korábban bemutatott tényezőket megfigyelve megállapítható, hogy a legnagyobb változás egyértelműen a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek értékében tapasztalható a maga -13 milliárd forintos eltéréssel. Rész-egész viszonyszámok esetét

vizsgálva megállapítható, hogy 95,60%-os arányt tesz ki az egész változásból ez a komponens. A második legnagyobb komponens az az egyéb kötelezettségek értéke közel -450 millió forinttal és 3,25%-kal. A legkisebb részt a viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek teszik ki.

A magyar számvitelben és a nemzetközi számvitelben is jelen van az az állítás, miszerint egy vállalkozás eszközállománya megegyezik egy vállalkozás saját tőke, valamint kötelezettségállományával. Ebben az esetben adja magát, hogy az eszközök és a kötelezettségek különbözete lesz a saját tőke, az a tőkeelem, amelyet a tulajdonosok a vállalkozás működése érdekében véglegesen átadtak.

10. ábra: A saját tőke alakulása az új standard hatálybalépésével (adatok eFt-ban)

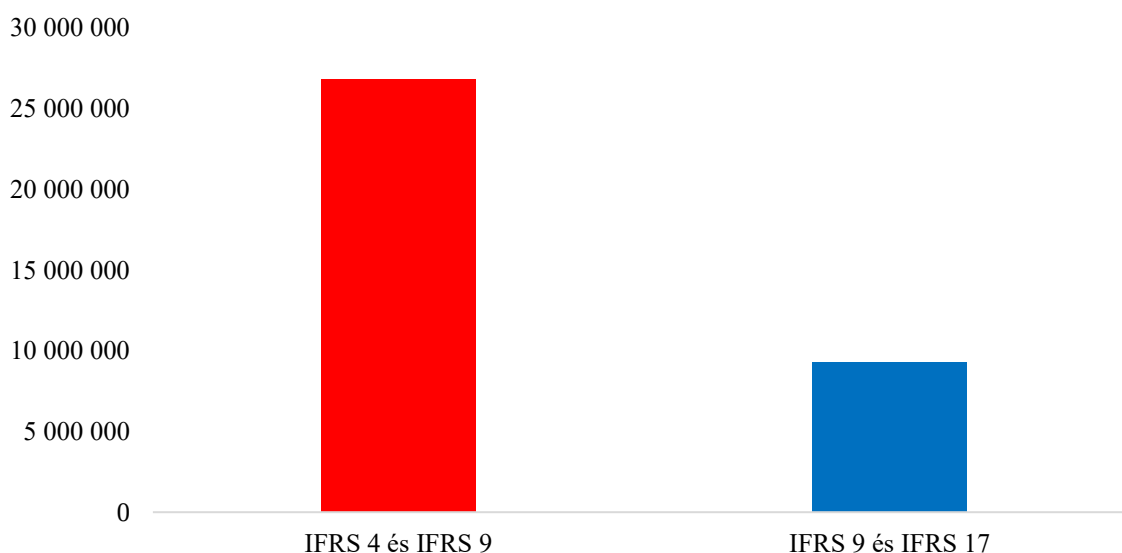
Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A 10. ábráról leolvasható, hogy három tétel pozitív egyenleggel szerepel, két mérlegtétel pedig negatív egyenleggel. Ezek a negatív egyenlegű mérlegsorok a saját részvényeket és az egyéb tartalékokat mutatják be. Az ábráról ezen kívül leolvasható, hogy a jegyzett tőke, a tőketartalék és a saját részvény értéke nem változott az új standard alkalmazásától függően. A saját részvények értéke minimálisnak mondható a vizsgált időszakban a vállalkozás életében. Az egyéb tartalékok értékében csökkenés tapasztalható, közel 2,5 milliárd forint értékben. A leginkább szembetűnő változás az eredménytartalékoknál látható, amelynek értéke közel 7,35 milliárd forinttal növekedett az IFRS 17 standard alkalmazása révén. Ez az összességében majdnem 10 milliárd forintos változásként jelenik meg a saját tőke értékében.

4.3. A CIG Pannónia Nyrt. átfogó eredménykimutatásában történő változás bemutatása

Az IFRS 17 beszámolási standard alapvetően változtatta meg a biztosítási szerződésekkel foglalkozó vállalkozások esetében a követelések és kötelezettségek, valamint a bevételek és ráfordítások elszámolását. Ebben az egységben a biztosítási bevételnek, a biztosítási szolgáltatások ráfordításainak és további, az eredmény értékének érdekében fontos tényező alakulását vizsgáltam meg.

Először a biztosítási bevételről, biztosítási árbevételről szeretnék beszélni. Lényegében véve az árbevétel az, amit a társaság ténylegesen a szolgáltatásainak a nyújtásáért megszerez. Az IFRS 17 jelentős mértékben befolyásolja, hogy a korábbi szokásoktól eltérően milyen séma alapján számolt összeg kerülhet a biztosítási bevételek sorra. Az első komolyabb újítása az volt a standardnak, hogy korábban az IFRS 4 engedélyezte a biztosítási szerződéseket kibocsátó vállalkozások részére a bevételek egyéni módon történő elszámolását, az IFRS 17 pedig ezeket komolyabb módon szabályozta. Nagyon fontos volt az is, hogy a bevételeket arányosítva, szerződés határáig egyenletesen megbontva mutatják be (ez a CSM, szerződéses szolgáltatási profit mértéke). Ezen felül megfelelő diszkontrátával kell számolni, a pénz időértékének megfelelően. A CSM számítása érdekében érdemes figyelembe venni a kockázati kiigazítás feloldását.

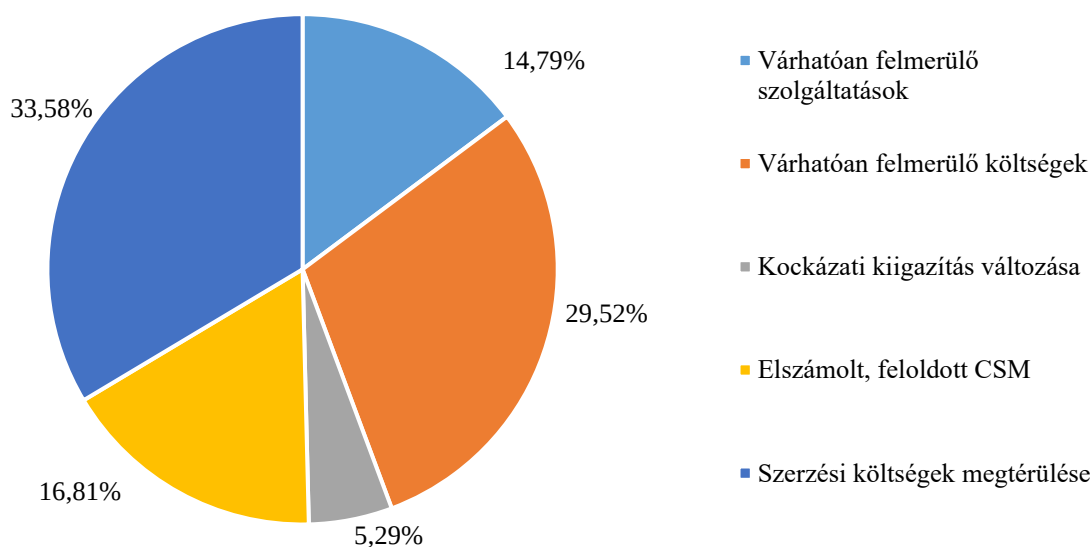
11. ábra: A biztosítási árbevétel alakulása két eltérő standard alkalmazása esetén
(adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A biztosítási árbevétel mértéke közel a harmadára esett vissza az IFRS 17 alkalmazása következtében. Ennek a legfőbb oka az, hogy évekre lebontva kell bemutatniuk, megfelelő diszkontráták segítségével a biztosítási díjakból származó bevételt. További csökkenést

jelentett az, hogy a befektetési komponensekből származó bevételt nem mutathatják ki a standardot alkalmazó vállalkozások a biztosítási árbevételben. Alapesetben elmondható, hogy egy befektetőt a bevételek, a ráfordítások, az adózás után megmaradó profit, adott esetben a részvények értéke érdekel. Ennek megfelelően a továbbiakban a 2022. évre vonatkozóan a biztosítási árbevételt befolyásoló tényezőket fogom bemutatni, részletesebb formában.

A biztosítási árbevételt több tényező is befolyásolja. Többek között a várhatóan felmerülő szolgáltatások és költségek, a szerzési költségek megtérülése, a CSM feloldása és a kockázati kiigazítás feloldása.

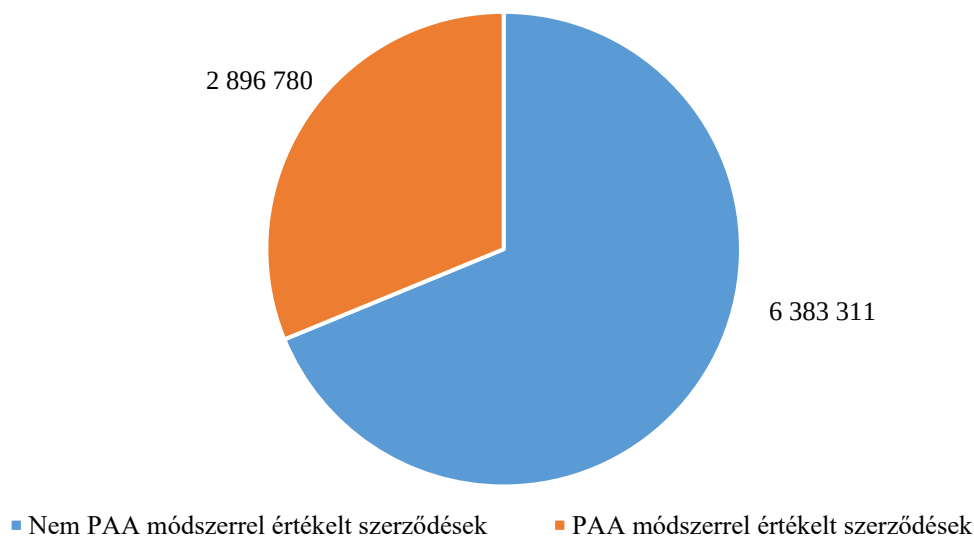

12. ábra: A biztosítási árbevétel GMM és VFA modell alkalmazásakor

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Az alábbi 12. ábrán az olvasható le, hogy a biztosítási árbevétel legjelentősebb részéért az akvizíciós cash flowk megtérülése, vagyis a szerzési költségek megtérülése a felelős. Ez az egész egység kicsivel több, mint 33,58%-ért felelős. Biztosítási szempontból kiemelendő ezen felül az elszámolt, feloldott CSM tárgyévre eső egysége. Az IFRS 17 legnagyobb újdonsága, hogy kötelezővé teszi a biztosítási szerződésekből származó profit évenkénti megosztását. Ez az egész egység közel 17%-os részarányát teszi ki. Külön érdemes beszélni a kockázati kiigazítás változásáról. A kockázati kiigazítás alapvetően egy bevételt/CSM-et csökkentő tétel, hiszen itt szerepelnek a nem pénzügyi kockázatokból származó kockázati tényezők. Alapvetően az a fontos, hogy ezeket a kockázati tényezőket jól tudja menedzselni a társaság. Ha a biztosítotthoz kapcsolódó nem pénzügyi kockázat értéke a minimálisra csökken, mert abbahagyja a kockázatos tevékenységét például egy magánszemély, aki biztosítást kötött saját magára, akkor ennek a kockázatsökkenésnek a hatása a biztosítási bevételben fog megjelenni. Az RA (kockázati kiigazítás – risk adjustment) itt közel 5,3%-os részarányt tesz ki az egészből.

Azonban biztosítási árbevétele nem csak a GMM és a VFA módszer alkalmazásából van a CIG Pannónia Nyrt.-nek. Érdemes figyelembe venni a PAA módszer által származtatott bevételt is.

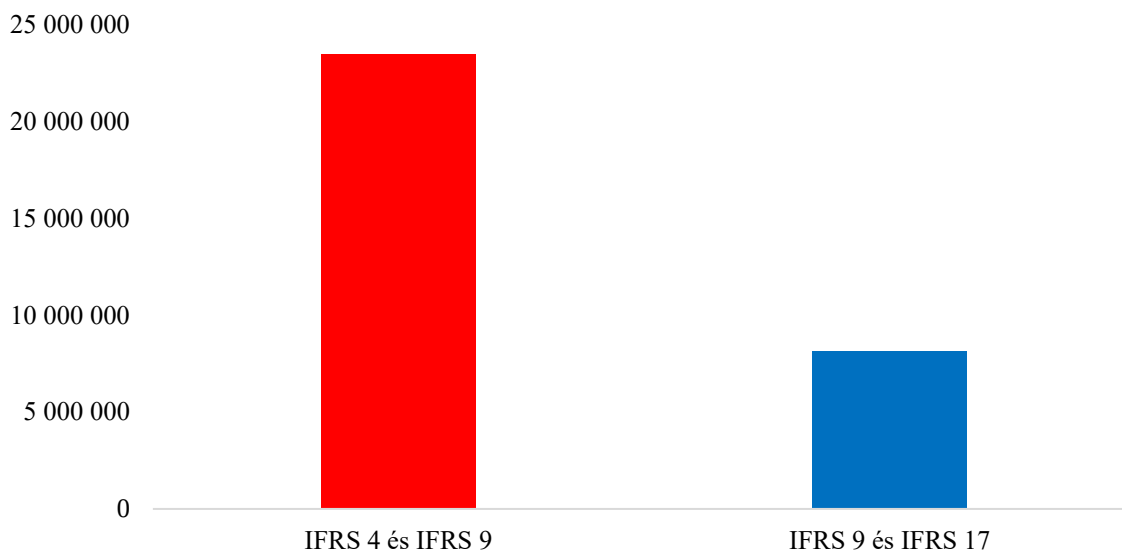
13. ábra: **A teljes biztosítási árbevétel megoszlása a 2022. évben** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

Ahogy az *1. táblázatban* látható, a CIG Pannónia Nyrt. a PAA értékelési módszert alkalmazza az egy éves periódusra vonatkozó szerződésekre, az évente megújításra szoruló szerződésekre. A *13. ábrán* látható, hogy a biztosítási árbevételnek mekkora része származik a GMM és VFA, valamint a PAA módszerrel számolt biztosítási szerződéscsoportokból. Az évente megújuló szerződésekből a vállalat közel 2,9 milliárd forintos árbevételt ért el. Ez a tárgyévi bevételnek a kicsivel több, mint a harmadát teszi ki. Ez az érték egész pontosan 31,21%-os részarányt ér el az egészhez viszonyítva. Mivel nem áll rendelkezésünkre pontos információ, feltételezhetjük, hogy a GMM és a VFA modell a megmaradó közel 68,79%-ból nagyjából egyenlő arányban van jelen, 34,4 és 34,4%-ot feltételezve. Ez alapján megállapítható lenne, hogy a három értékelési módszer a biztosítási árbevételben közel azonos mértékben lehet jelen.

A biztosítási szolgáltatási ráfordítások eredmény sor több jelentős és kevésbé jelentős összetevőből áll össze. Ide kapcsolódik többek között az, ha a GMM és a VFA módszerrel számolt biztosítási szerződéscsoport veszteséges, ezen az eredménykimutatásban szereplő soron kerül bemutatásra az azonnal elszámolt veszteség. Ugyanez a metódus játszódik le abban az esetben is, hogyha a PAA modell alapján veszteséges szerződéscsoportról van szó. A GMM modellhez kapcsolódóan a Risk Adjustment, vagyis a kockázati kiigazítás mértéke is, amely ezen a soron kerül bemutatásra. Továbbá az állandó becslésektől való eltérést is ezen a soron

tárja az olvasó elé a CIG Pannónia. De itt találhatóak egyéb díjak, jutalékok, kárrendezési költségek egyaránt.

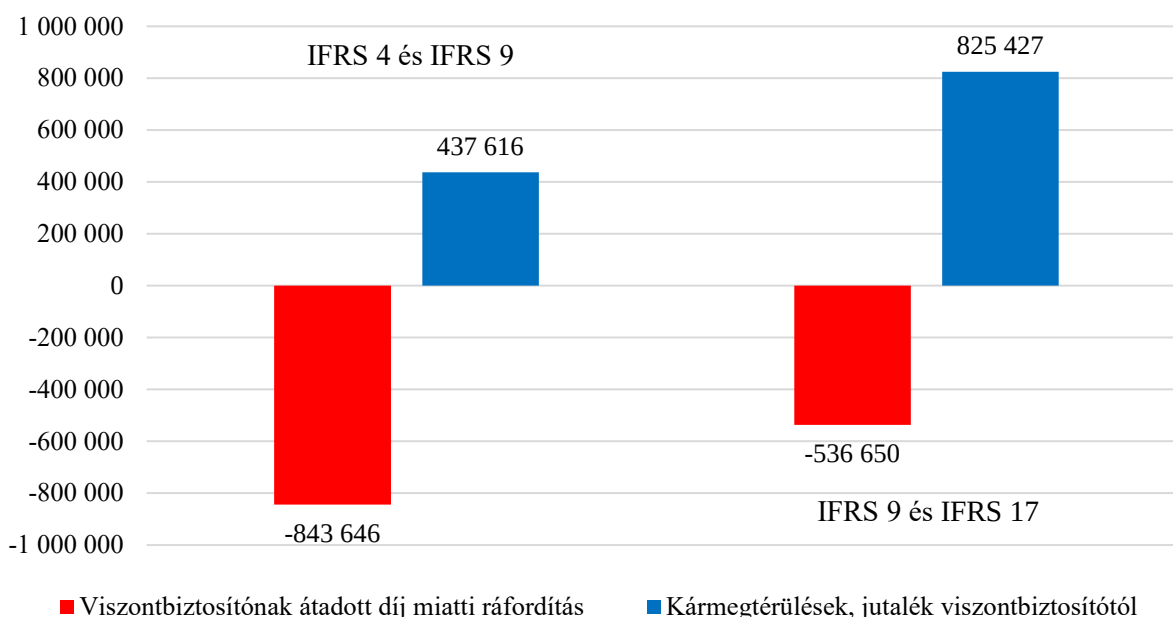
14. ábra: **A biztosítási szolgáltatások ráfordításainak alakulása** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A 14. ábrát vizsgálva az tapasztalható, hogy a bevételekkel szinkronban, jelentős mértékben változott a biztosítási szolgáltatási ráfordítások értéke a korábbi standarddal végzett számításokhoz képest. Az eltérés nagysága az közel 15 milliárd forint, amely eltérés legfőbb tényezője természetesen egy másik nemzetközi pénzügyi beszámolási standard alkalmazása, valamint a kötelezettségek elszámolásában jelentkező új szabályozás.

Ahogy korábban már olvasható volt, az IFRS 17 standard hatálya alá tartoznak a viszontbiztosítási szerződések is. A viszontbiztosítási szerződések funkciója, hogy egy mögöttes biztosításként szerepelnek, hogyha az adott káresemény megtörténik és a biztosító átruházza a biztosítási eseménnyel járó kockázatokat, cserébe pedig ellenértéket kell fizetni ez után. Az IASB előírása szerint a viszontbiztosításokkal járó eredményeket is be kell mutatnia az IFRS hatálya alá tartozó gazdálkodóknak.

A viszontbiztosításokhoz kapcsolódóan bemutatja a vállalat, hogy milyen jellegű bevételekre és ráfordításokra számít. A bevételeit a „Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól” eredménykimutatás-soron, míg a ráfordítást pedig a „Viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás” soron mutatja ki.

15. ábra: **A viszontbiztosítási szerződések változása** (adatok eFt-ban)

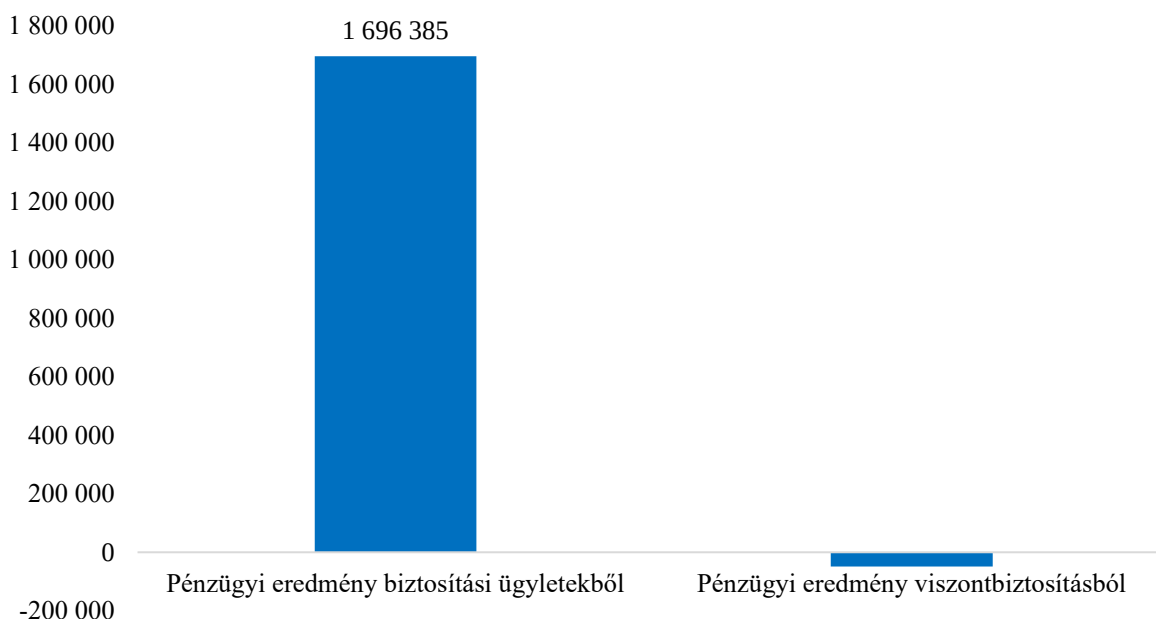
Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

A következő ábrán a viszontbiztosítási szerződésekre vonatkozó változások láthatóak. A késsel jelölt, bevételként bemutatni kívánt „Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól” soron növekedés tapasztalható. A bevételek mértékében közel 400 millió forintos, egész pontosan 387.811.000 Ft-os növekedés tapasztalható. A ráfordítások tekintetében (ezek a diagramon piros oszloppal láthatóak) az érzékelhető, hogy az IFRS 4 standard alkalmazásakor magasabb ráfordításértéket kellett volna elszámolnia a vállalatnak, mint amekkora értéket az IFRS 17 alkalmazásakor felvett. Összességében elmondható, hogy a viszontbiztosítások tekintetében az IFRS 17 egyértelműen kedvezően hatott a vállalkozás eredményére, hiszen a ráfordítások csökkenése mellett a bevételeknél nagyobb összeget tudott kimutatni a cég.

Az IFRS 17 alkalmazása révén egy új eredménykimutatás sorról is beszélhetünk. Ezek a „Pénzügyi eredmény biztosítási ügyletekből” és „Pénzügyi eredmény viszontbiztosításból” megnevezéssel szerepelnek az eredménykimutatásban. Alapvetően erre, hogy a Pénzügyi eredmény eredménykategóriában megjelenjen azért volt szükség, hogy a befektetők alaposabb képet tudjanak kapni a vállalkozások eredménytermelőképességét illetően. Többek között itt mutatja ki a vállalkozás a tényleges devizaárfolyamkülönbözet és az eredményben már korábban elszámolt devizaárfolyamkülönbözet különbségét.

Ezen kívül itt kell kimutatnunk a pénz időértékének változását és ennek hatását, valamint a pénzügyi kockázatokat és annak hatását. Látható a 16. ábrán, hogy a pénzügyi eredmény biztosítási ügyletekből eredmény soron pozitív közel 1,7 milliárd forintos eredmény látható, míg

a pénzügyi eredmény viszontbiztosításból mérleg soron pedig negatív összeget ért el az üzleti év során a vállalat.

16. ábra: **A pénzügyi eredmény fő összetevőinek változása** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, a CIG Pannónia Nyrt. 2023. évi Notes alapján

4.4. Az EMABIT eszközállományának elemzése

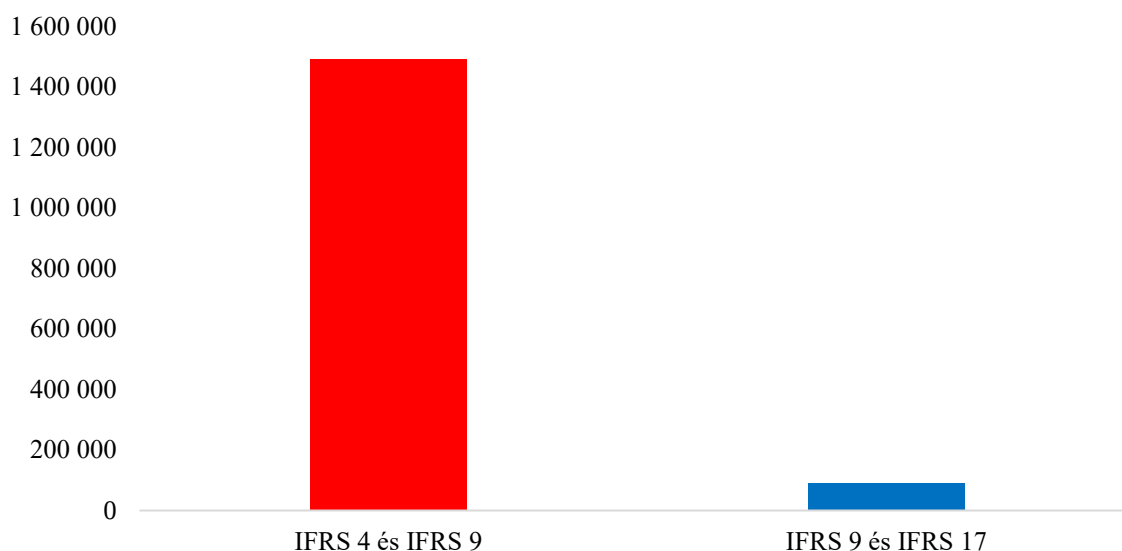
A lent látható 5. táblázatból kiolvasható, hogy ugyanúgy, mint a CIG Pannónia Nyrt. esetében, úgy az EMABIT esetében se fejtett ki semmilyen változást az IFRS 17 standard alkalmazás az IFRS 4 standard alkalmazásához viszonyítva.

5. táblázat: **Bizonyos eszközoldali mérlegtételek alakulása eltérő standardok esetén**

	IFRS 4 és IFRS 9	IFRS 9 és IFRS 17
Immateriális javak (eFt)	261 481	261 481
Ingatlanok, gépek és berendezések (eFt)	16 197	16 197
Használati jog-eszközök (eFt)	132 594	132 594

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT. 2023. évi Notes alapján

Ezzel alátámasztva azt az állítást, miszerint az új standard csak a biztosítási szerződésekből adódó követeléseket és kötelezettségeket, valamint az ezekhez szorosan kapcsolódó bevételeket és ráfordításokat érinti.

17. ábra: Biztosítási szerződésekből származó eszközök értékelése az EMABIT esetében
(adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

A fent látható 17. ábráról leolvasható, hogy az új standard alkalmazása révén a biztosítási szerződésekből származó eszközök értéke jelentősen csökkent. Nagyjából 1,4 milliárd forintos eltérés tapasztalható ezen mérlegsort vizsgálva. A változás mértéke és nagysága több tényezőnek is köszönhető. A legjelentősebb tényező az természetesen az eszközök ártértékeléséhez kapcsolódik. Alaposabb, pontosabb és körültekintőbb becsléseket kell végeznie a vállalatnak annak érdekében, hogy minél valóságghűbben tudja bemutatni a biztosítási szerződésekből származó eszközeit az EMABIT.

A viszontbiztosításokból származó eszközök esetében is meg lehet vizsgálni, hogy az IFRS 17 standard hatása milyen változást generált a viszontbiztosításokból származó eszközök értékében. Nem meglepő módon, az eddigi elemzésekhez hasonlóan itt is negatívan érintette az eszközök értékét az új nemzetközi pénzügyi beszámolási standard alkalmazása.

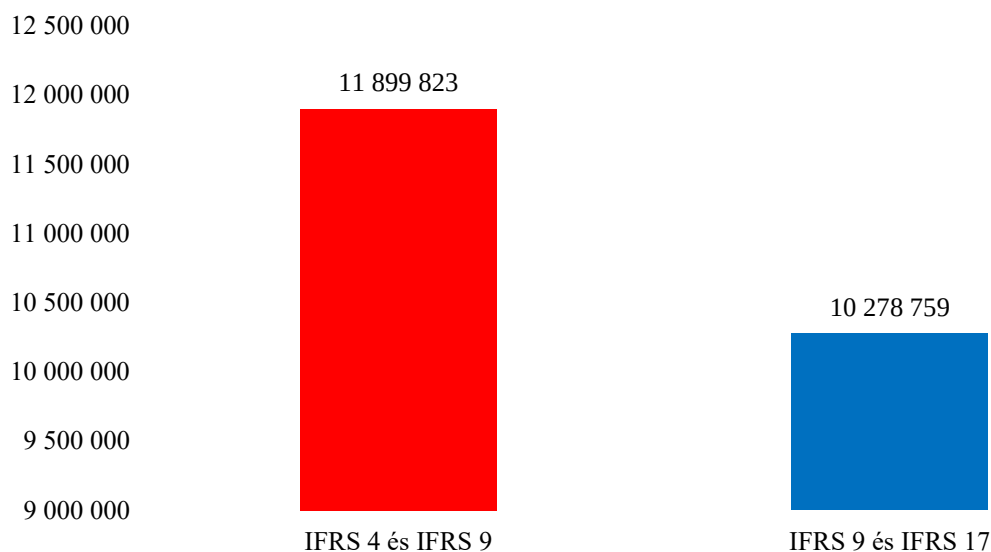
6. táblázat: A viszontbiztosításból származó eszközök változása az EMABIT esetében

	IFRS 4 és IFRS 9	IFRS 9 és IFRS 17
Viszontbiztosításból származó eszközök (eFt)	1 298 985	1 069 710

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

Tovább vizsgálva az EMABIT mérlegét megállapítható, hogy két további tétel esetében van eltérés az IFRS 4 és az IFRS 9, valamint az IFRS 9 és az IFRS 17 együttes alkalmazása esetében. Ezek a tételek az „Egyéb” kategóriába tartoznak, mint „Egyéb eszközök és elhatárolások” és „Egyéb követelések”.

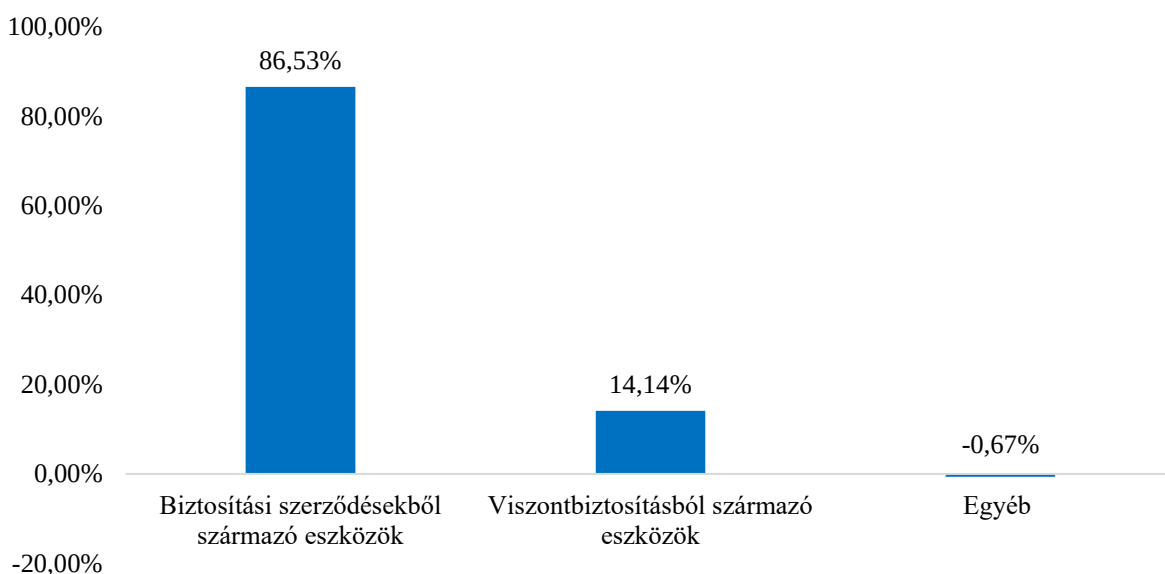
Össességében véve az eszközállományban több mint 1,5 milliárd forintos eltérés tapasztalható. Míg az IFRS 4 alkalmazása esetében az összes eszközállomány mértéke a 12 milliárd forintot közelítette meg, addig az IFRS 17 alkalmazása során ez jelentőse csökkent.

18. ábra: Az eszközök összesített állományának változása az új standard hatása alatt
(adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

Az itt tapasztalható változás több tényező együttes hatásának köszönhető. A biztosítási szerződésekből származó eszközök esetében 1.402 milliárd forintos eltérés tapasztalható az új mérési és elszámolási standard végett, amely magába foglalja a követelések újszerű értékelését. Ez az egész változás kicsivel több, mint 86%-át teszi ki.

19. ábra: Az EMABIT eszközállományának változása százalékos formátumban

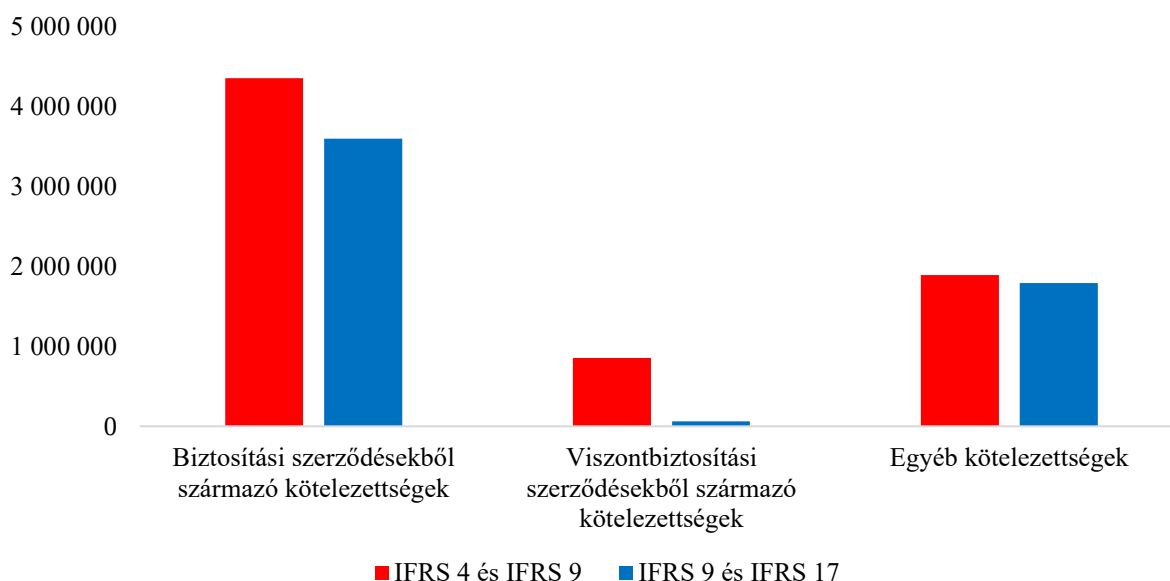
Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

A második módosító tényező az a viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközök esetében tapasztalható. Az eltérés oka megegyező a fent említett indokokkal. Az „Egyéb” kategóriába sorolt tételek minimális hatást gyakoroltak a pénzügyi kimutatásra. Összességében véve a változás nagyságát csökkentették, emiatt található a grafikonon negatív előjellel a változás mértéke.

4.5. Az EMABIT kötelezettség-állományának elemzése

Az eszközállomány elemzését követően a kötelezettségeknél tapasztalható változások bemutatásával folytatom. Ahogy korábban is említettem, az IFRS 17 standard döntően befolyásolja a pénzügyi kimutatásokban szereplő követelések és kötelezettségek, valamint bevételek és ráfordítások nagyságát. A biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek esetében, ahogy leolvasható a 20. ábrán, csökkenés tapasztalható. Ezen csökkenésben szerepet játszottak az újraértékelések, amelyek során figyelembe kellett venni a pénz időértékének hatását és ennek változásait, valamint a pénzügyi kockázatokat és ezeknek a változásait. Fontos, hogy az értékelés alapja az eszközök és a kötelezettségek esetén is a valós érték. Ennek a meghatározása érdekében kell minél alaposabban eljárnia a vállalkozásnak.

Összességében véve ugyanilyen elvek elgondolása mellett elemezhetjük a viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségeket is. A viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek esetén is elmondható, hogy a valós értéken történő kimutatáson van a hangsúly és ennek érdekében végez a vállalkozás megfelelő számításokat, a megfelelő alkotóegységekkel együtt. A viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek esetében is csökkenés tapasztalható. A pénzügyi kimutatást vizsgálva megállapítható, hogy az IFRS 17 még egy kötelezettségekhez sorolható mérlegsort befolyásolt az értékeket tekintve. Ezek nem meglepő módon az „Egyéb kötelezettségek” mérleg soron olvashatóak le. Az egyéb kötelezettségek értékeléséről elmondható, hogy ellentmond a biztosítási szerződésekből származó eszközök és kötelezettségek, valamint a viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközök és kötelezettségekre vonatkozó szabályoknak. Itt az értékelés alapja az amortizált bekerülési érték.

20. ábra: A kötelezettségekben tapasztalható változás (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

Az ábrán kék színnel látható az új standard alkalmazása révén elért érték, míg vörös színnel pedig a régi, IFRS 4 által kimutatott számok láthatóak. Összességében az ábrán is látható az eltérés, amely összességében 1.648.382 eFt-os változást jelent a mérlegben. A legnagyobb mértékű változás az a viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek esetén van jelen, amely eltérés közel 790 millió forintnak felel meg. Nagyobb mértékű csökkenés volt még jelen a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek esetében is, Ez egy 758 millió forintos csökkenésnek felel meg. Az egyéb kötelezettségek értékében esetünkben minimális változás történt, ami 100 millió forintos eltérést okozott. Természetesen ez a 100 millió forint hatalmas összeg, azonban a többi tényezőhöz képest kisebb jelentőséggel bír.

7. táblázat: Az EMABIT mérlegtételeinek változása

	IFRS 4 és IFRS 9	IFRS 9 és IFRS 17	Eltérés
Eszközök (eFt)	11.899.823	10.278.759	- 1.621.064
Kötelezettségek (eFt)	7.687.938	6.039.556	- 1.648.382
Saját tőke (eFt)	4.211.885	4.239.203	27.318

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT. 2023. évi Notes alapján

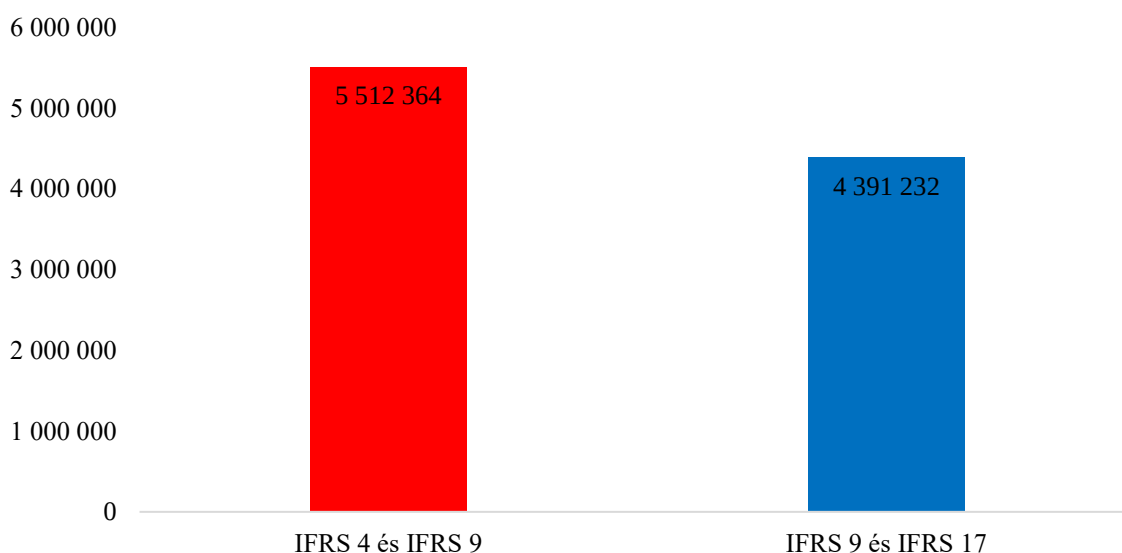
A 7. táblázatban összehasonlítva az eszközöket és a kötelezettségeket megállapítható, hogy közel egyforma mértékben változtak. Míg az eszközállományban tapasztalható 1,6 milliárd forintos változás jelentős részét a biztosítási szerződésekből származó eszközök teszi ki, addig a kötelezettségeket figyelembe véve a változás nagyságában a viszontbiztosítási

szerződésekből és a biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek nagyjából egyenlő arányban okozzák a változást.

4.6. Az EMABIT átfogó eredménykimutatásának elemzése

A biztosítási árbevétel, csak úgy, mint a CIG Pannónia Nyrt. esetében, itt is több tényező együtteséből áll össze. Ezek az alábbi tényezők:

- Kockázati kiigazítás feloldása a tárgyévben,
- Szerződéses szolgáltatási profit feloldása a tárgyévben,
- Szerződéscsoporthoz kapcsolódó akvizíciós cash-flowk megtérüléséhez kapcsolódó egységek,
- Kapcsolódó tapasztalati varianciák kiigazítása

21. ábra: A biztosítási árbevétel alakulása a két eltérő standard alkalmazása esetén
(adatok eFt-ban)

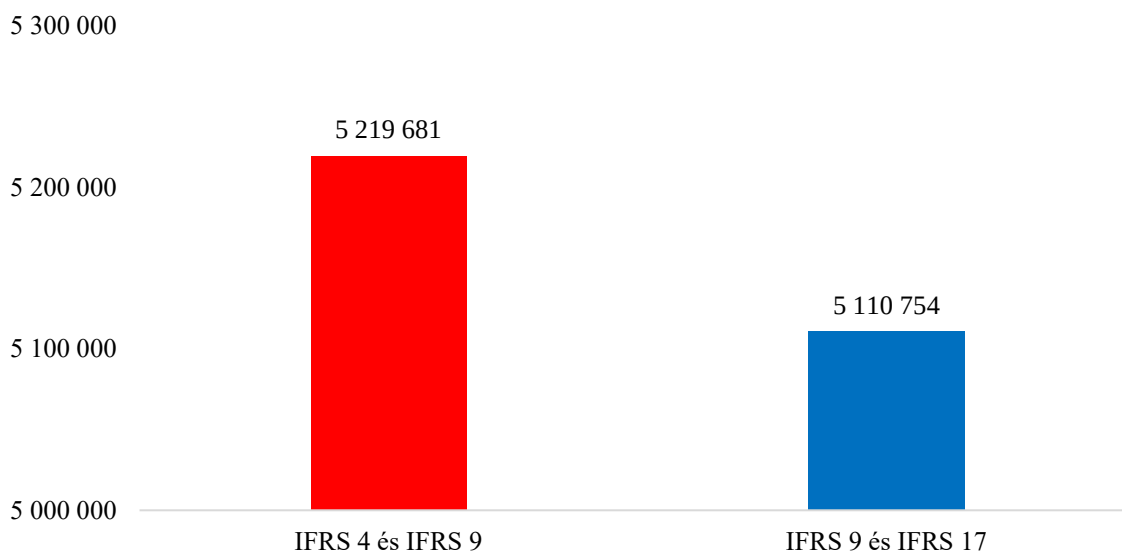
Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT. 2023. évi Notes alapján

Az IFRS 17 előírja a standardot alkalmazók részére, hogy az árbevételben a CSM-nek, vagyis a szerződéses szolgáltatási profitnak évekre lebontva kell megjelennie az aktuális év eredménykimutatásában. Nem lehet olyan számviteli politika mentén elszámolni a bevételeket, hogy azok ne tükrözzék a ténylegesen befolyt bevételt. Az új standard előírja a valós értéknek megfelelő bemutatást a vállalkozások részére. A 21. ábra bemutatja, hogy milyen mértékben változott az IFRS 17 alkalmazásából a „Biztosítási árbevétel” nagysága és mértéke. Látható, hogy a biztosítási árbevétel mértékében csökkenés tapasztalható, ennek legfőbb oka az, hogy a valóságnak megfelelően kell bemutatni, évekre lebontva a várható árbevételt. Számszerűsítve a változást, közel 1,21 milliárd forintos eltérésről lehet beszélni.

A biztosítási szolgáltatások ráfordításai eredménypornak az értékét több komponens is jelentősen befolyásolja:

- Alapesetben, ha a GMM-t alkalmazza a vállalkozás a biztosítási szerződéscsoport prezentálásához, akkor a veszteséges szerződéscsoportok veszteségét azonnal itt kell elszámolnia a cégnek.
- Ezen felül döntő befolyással bír a Risk Adjustment, a kockázati kiigazítás mértéke, ha itt a felmerülő kockázatok magasabbak lettek
- Becslésekben tapasztalt változások, tapasztalati kiigazítások nagysága,
- Pénzügyi kockázatok változása

Fontos kiemelni a tapasztalati kiigazítások jelentőségét, amely alatt azt a különbözetet értjük, ami az előzetes becslésekben várt cash flowk és a ténylegesen beérkező cash flowk közötti különbözetet jelenti.

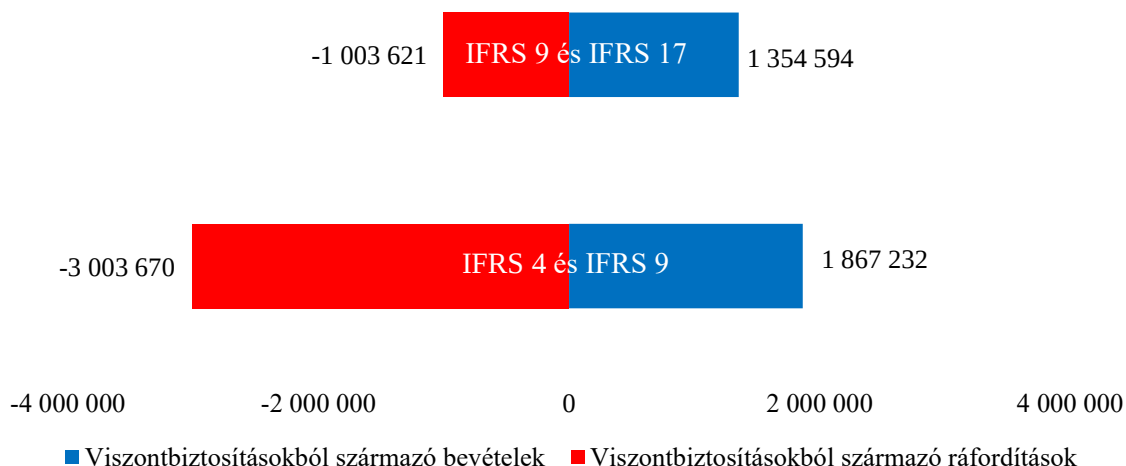
22. ábra: **A biztosítási szolgáltatások ráfordításainak alakulása az eltérő standardok alkalmazása esetén** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT. 2023. évi Notes alapján

A biztosítási szolgáltatások ráfordításait bemutató diagramon (22. ábra) illusztrált eltérés jelentős. Amíg az IFRS 4 alkalmazása során 5.219.681 eFt-os állományról beszélhettünk, addig ez az IFRS 17 használatakor 5.110.754 eFt. Összességében elmondható, hogy az új standard alkalmazása révén alacsonyabb árbevétellel, de alacsonyabb ráfordításokkal számolhatott az EMABIT.

A viszontbiztosításokból bevételeket és ráfordításokat a 23. ábrából lehet leolvasni. A bevételeket a „Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól”, a ráfordításokat a „Viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás” jelzi. Nevéből adódóan a

viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás a viszontbiztosítók felé kifizetett biztosítási díjat jelenti, míg a viszontbiztosítótól várt megtérülések pedig a Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés soron kerül kimutatásra.

23. ábra: **Viszontbiztosítások hatása az eredményre** (adatok eFt-ban)

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

A 23. ábrán látható az a két eset, amikor az IFRS 4 alkalmazásával megállapított érték látható, illetve az IFRS 17 segítségével meghatározott összeg olvasható. A bevételek tekintetében közel 500 millió forintos eltérés tapasztalható az újfajta értékelési eljárásnak köszönhetően. Kedvezőbben alakult a ráfordítások elszámolása az új standard révén. Az IFRS 17 esetében közel 2 milliárd forinttal alacsonyabb ráfordításokkal találhatta szemben magát az EMABIT. Ez a biztosítási szolgáltatások eredménye eredménykategóriát kedvezően érintette, hiszen a bevételeknél kisebb mértékű csökkenés látható, mint a ráfordítások esetében.

8. táblázat: **A biztosítási szolgáltatások eredményét befolyásoló tényezők változása az IFRS 17 alkalmazása miatt**

Eredménykimutatás sor	Változás az IFRS 4-hez képest
Biztosítási árbevétel (eFt)	-1.121.132
Biztosítási szolgáltatások ráfordításai (eFt)	-108.927
Viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás (eFt)	2.000.049
Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól (eFt)	-512.638
Összesen (eFt)	257.351

Forrás: Saját szerkesztés, az EMABIT 2023. évi Notes alapján

Összességében véve a biztosítási szolgáltatások eredményét az EMABIT esetében négy tényező alkotja:

- Biztosítási árbevétel,
- Biztosítási szolgáltatások ráfordításai,
- Viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás,
- Kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól.

Csökkenő hatást fejtett ki a biztosítási szolgáltatások eredményére a biztosítási árbevétel-, a biztosítási szolgáltatások ráfordításai és a kármegtérülések, jutalék és nyereségrészesedés viszontbiztosítótól. A csökkentő hatás összesen közel 1,74 milliárd forint. Annak köszönhetően lehetett pozitív a biztosítási szolgáltatások eredménye, hogy a viszontbiztosítóknak átadott díj miatti ráfordítás értéke 2 milliárd forinttal magasabb, mint volt az az IFRS 4 alkalmazása esetén. Így összesen 257 millió forinttal magasabb eredményt tudott kimutatni ebben az eredménykategóriában a korábbiakhoz képest.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A vizsgálatom során az IFRS 17 (Biztosítási szerződések) standard hatásait kutattam a CIG Pannónia cégcsoport két vállalkozása, a CIG Pannónia Nyilvánosan Működő Részvénytársaság és a CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító (röviden: EMABIT) pénzügyi kimutatásain keresztül. A kutatásom érdekében meghatároztam több kutatási kérdést, amelyre a mélyreható elemzésem keretein belül kerestem a válaszokat. Ezen kérdéseken keresztül mutatom be az előzetesen felállított hipotéziseknek az igazolását vagy cáfolatát.

Az első, legfontosabb kérdés az a CIG Pannónia Nyrt. és az EMABIT pénzügyi kimutatásain belül a követelés és kötelezettség-állományok változására, illetve egyéb mérlegtételekben tapasztalható eltérésekre irányult. Megállapítható, hogy jelentős mértékű változás volt tapasztalható az új IFRS standardra való áttérés következtében. Mivel az eszközök elszámolását alapvetően az IFRS 17 nem befolyásolja, így lényegében véve minden változás a biztosítási szerződések eltérő elszámolásából, elszámolásának folyamatából származik. Ennek a változásnak a mértéke közel 3,75 milliárd forint, amelyet az 5. ábra szemléltet. A 6. ábra bemutatja számunkra, hogy a változás milyen komponens változása mekkora hatást fejtett ki a tényleges eltérés során. Tapasztalhatjuk, hogy 85%-os változást okozott a biztosítási szerződésekből származó eszközöknek a változása. Ugyanezen logika mentén vizsgálhatjuk meg a kötelezettségek változását is, ahol az eszközökhöz hasonlóan, csökkenés tapasztalható. Ennek a csökkenésnek a legfőbb oka az, hogy az IFRS 17 standard megköveteli a megfelelő időközönként történő elszámolását a követelések, illetve a kötelezettségeket illetően. A fent olvasható tényeket alátámasztja, hogy a CIG Pannónia cégcsoport másik vállalkozásánál, az EMABIT-nál is ugyanezek a jelenségek vannak jelen. A követelések is csökkentek, a kötelezettségek is csökkentek.

A következő kutatási kérdés az átfogó eredménykimutatásra gyakorolt hatást hivatott vizsgálni, főként a biztosítási bevételek és a biztosítási szolgáltatási ráfordítások, illetve a viszontbiztosításokból származó eredmény bemutatására. A CIG Pannónia Nyrt. és az EMABIT esetében is jelen van, hogy a viszontbiztosításokból származó bevételek és ráfordítások kapcsán alacsonyabb ráfordításokkal, de magasabb bevételekkel szembesülhettek az érdekeltek.

Az első hipotézisemet (H_1) elutasítottam, ugyanis nem nyert bizonyosságot, hogy *Az IFRS 17 standard szignifikáns hatást gyakorolt a vizsgált vállalatok követelés-, kötelezettségállományára, illetve a mérleg egyéb tételeire.* Ennek elsődleges oka, hogy az IFRS

17 standard nem hatott szignifikánsan más mérlegsorra, kizárólag azokra, amelyek a biztosítási szerződések elszámolásához közvetlenül kapcsolódtak.

A második hipotézisemet (H_2) elutasítottam, mivel megállapítottam, hogy minden egyéb tényező változatlansága mellett alacsonyabb biztosítási bevétellel, illetve alacsonyabb biztosítási szolgáltatási ráfordításokkal tud számolni a CIG Pannónia cégcsoport, mind a CIG Pannónia Nyrt., mind az EMABIT esetében. Ennek alapján bizonyosságot nyert, hogy *Az IFRS 17 standardnak szignifikáns hatása van a vizsgált vállalatok átfogó eredménykimutatására.*

Következtetések levonása mellett nem szabad elmenni amellett, hogy mi az IFRS 17 lényege, miért került kibocsátásra ez a standard? Az IASB célja a standard kibocsátásával az volt, hogy transzparencia legyen a biztosítási szerződéseket kibocsátó gazdasági társaságok pénzügyi kimutatásai között. Tartalmazzon megfelelő mennyiségű és milyenségű adatot az érintettek számára. Tartalmazza a pénz időértékének hatását; hogy szabályozza az elszámolható bevételek és ráfordítások nagyságát annak érdekében, hogy a vállalkozások a tényleges gazdasági teljesítményükről tegyenek tanúbizonyságot. Ezt a célt teljes mértékben kielégíti a bemutatni kívánt mutatók által, illetve a legfontosabb tényezőnek, a szerződéses szolgáltatási profit bemutatásával. Ebből adódóan a harmadik (H_3), egyben legfontosabb hipotézisemet elfogadom, miszerint *Az IFRS 17 standard tényleges előrelépést jelent az IFRS 4 standardhoz képest a biztosítási szerződések elszámolásának vonatkozásában.*

Javaslatok helyett egy kritikát fogalmaznék meg a biztosítási szerződések elszámolásához kapcsolódóan. Ahogy korábban említésre került, fontos, hogy a biztosítási szerződések elszámolásakor számoljanak a gazdasági társaságok a pénz időértékével, tehát hogy megtörténjen a diszkontálás. Mi garantálja azt a befektetők részére, hogy egyik és másik biztosítótársaság ugyanazzal a diszkontrátával fog dolgozni az éves beszámoló összeállításakor? Mi garantálja, hogy nem lesznek eltérőek a biztosítók várakozásai?

ÖSSZEFOGLALÁS

Az elemzésem az IFRS 17 – Biztosítási szerződések – standard hatásait hivatott kutatni a CIG Pannónia cégcsoport életében, vagyis a CIG Pannónia Nyrt. és az EMABIT vállalkozások pénzügyi kimutatásain keresztül. Egy hosszú éveken keresztül vitatott IFRS standard került hivatalosan is bevezetésre 2023. 01. 01.-től. A biztosításokkal foglalkozó társaságoknak jelentős anyagi, humán erőforrásból származó költségekkel, illetve IT fejlesztésekre vonatkozó költségekkel kellett szembesülniük.

Az elemzés elkészítésekor több kutatási kérdésre kerestem a választ, több hipotézist is felállítottam, amelyek legfőképpen a pénzügyi kimutatások értékeire fókuszáltak. Az előzetesen felállított hipotéziseim közül az első hipotézisemet (H_1) elutasítottam, ugyanis az IFRS 17 standard kizárólag a biztosítási szerződésekhez szorosan kapcsolódó tételekre gyakorolt hatást a mérlegben, egyéb mérlegtételeknél nem tapasztaltam változást. A második hipotézisemet (H_2) elutasítottam, hiszen jelentős eltérést okozott az új standardból származó változtatások a vizsgált vállalatok átfogó eredménykimutatásaira, ugyanis alacsonyabb biztosítási bevételt, illetve alacsonyabb biztosítási szolgáltatási ráfordításokat mutattak ki a korábbiakhoz képest. A harmadik (H_3) hipotézisemet szintén, ugyanis IFRS 4-hez képest az IFRS 17 jelentős előrelépést jelent az alábbiak miatt:

- **átláthatóságot** biztosít a pénzügyi kimutatások felhasználói számára,
- **egyértelműsíti** az aktuális tárgyévben elszámolható bevételek és ráfordítások mértékét,
- előtérbe kerül a **CSM**, amely a biztosítók egyik legfontosabb mutatója, indikátora a jelenben, valamint
- a pénzügyi kimutatások formáját, tartalmát **alapjaiban változtatta meg** az új standard.

A pénzügyi-, számviteli-, aktuáriusi és számítástechnikai szakemberekre sok munkával járó évek várnak, mire az IFRS 17-et gördülékenyen fogják tudni alkalmazni. Egy nagyon alapos, ezzel együtt komplex rendszert alakított ki az IASB. Megtörténhetett az IFRS-ekre jellemző egységesség.

SZAKIRODALMI JEGYZÉK

Könyvek, cikkek, tanulmányok

Árendás Á. T. – Orbán B. – Urbán D. (2018): Az IFRS 17 hatásai a biztosítók üzleti működésére és pénzügyi eredményére. Biztosítás és kockázat. Biztosítás és Kockázat. 5. évf. 3. sz. pp. 58–75 DOI: <http://dx.doi.org/10.18530/BK.2018.3.58>

Beke J. (2010): A számvitel globalizálódása és harmonizálódása a regionális (EU) és nemzetközi összehasonlító vizsgálatok tükrében. Külgazdaság. 54. évf. 5-6. sz., pp. 81–101

Beke J. (2014): Nemzetközi számvitel. Akadémia Kiadó, Budapest, 271 p.

Bogáth E. (2018): A nemzetközi számviteli rendszerek harmonizációja. Controller Info 6. évf. s1. sz. pp. 2-4 DOI: <http://dx.doi.org/10.24387/CI.2018.1.1>

Evans, L. (2003): The true and fair view and the „fair representation” override of IAS 1. Accounting and Business. Volume 33. Issue 4. pp. 311-325

Ernst & Young (2021): Applying IFRS 17 – A closer look at the new Insurance Contracts Standard. pp. 28-47, 197-201

Hanák G. (2017): IFRS 17 – Ante portas – A biztosítók pénzügyi jelentéseire vonatkozó új nemzetközi szabvány, az IFRS 17 kérdésköre – Három évvel a bevezetés előtt. Biztosítás és Kockázat. 4. évf. 4. sz. pp. 30-50 DOI: <https://dx.doi.org/10.18530/BK.2017.4.30>

IASB (2024): IFRS – IFRS 17 Insurance Contracts

József – Polonyi G. (2020): Biztosítás és adózás. József – Polonyi Gábor, Budapest, 383 p.

Lakatos L. P. (2014): A számviteli szabályozások eltérésének okairól (Causes of the differences in accounting regulations). Vezetéstudomány – Budapest Management Review. 45. évf. 9. sz. pp. 2-11 <http://dx.doi.org/10.14267/VEZTUD.2014.09.01>

Lakatos L. P. (2023): IFRS 17 – Biztosítási szerződések standard: mi vár a szakmára az új standard bevezetése kapcsán? – „A biztosítási piacról jogászoknak, biztosítási jogról közgazdászoknak” konferencia pódiumbeszélgetés összefoglalója. Biztosítás és Kockázat. 10. évf. 3-4. sz., pp. 88-103 <http://dx.doi.org/10.18530/BK.2023.3-4.88>

Madarasiné Sz. A. – Kovács D. M – Mohl G. (2019): Nemzetközi számviteli ismeretek. Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság. Budapest, 468 p.

Maristella, B. – Pietro, B. – Massimo, M. (2023): The beauty of uncertainty: The rise of insurance contracts and markets in Medieval Europe. Journal of European Economic Association. Volume 21. Issue 6. pp. 2287-2326 DOI: <https://doi.org/10.1093/jeea/jvad059>

Rózsa I. (2015).: Nemzetközi számvitel I. Hessyn Informatikai és Oktatási Korlátolt Felelősségű Társaság 196 p.

Palea, V. (2007): The Effects of the IAS/IFRS Adoption in the European Union on the Financial Industry. The European Union Review. Volume 12. Issue 1-2. pp. 1-48

Rau, G. N. B. (2019): An Ancient History of Insurance Contracts. The Journal of Insurance & Management. Volume 19. Issue 1. pp. 19-40.

Szepesváry L. (2019): Onerous test, avagy az IFRS 17 szerinti veszteségességi vizsgálat – Akturáusi és informatikai kihívások egy életbiztosítási portfólió példáján. Biztosítás és Kockázat. 6. évf. 2. sz. pp. 18-37 DOI: <https://doi.org/10.18530/BK.2019.2.18>

Szikráné L. Zs. – Dénes B. – Kosztik G. – Merész G. – Somogyvári S. M. (2024): Az IFRS 17 bevezetésének főbb hatásai a magyar biztosítási szektorra. Hitelintézeti Szemle. 23. évf. 3. sz. pp. 73-100 DOI: <https://doi.org/10.25201/HSZ.23.3.73>

Tarpatáki E. – Filyó J. – László N. (2022): Magyar vállalkozások áttérése az IFRS-alapú beszámolóra a hitelbírálatok során használt mutatószámok tükrében. Hitelintézeti Szemle. 21. évf. 1. sz. pp. 95-112 DOI: <https://doi.org/10.25201/HSZ.21.1.95>

Vajay J. (2015): A számvitel harmonizációja az 1970-es évektől napjainkig. Gazdaság & Társadalom. Számvitel különszám. pp. 88-98 DOI: <http://dx.doi.org/10.21637/GT.2015.00.07>.

Internetes források

Az Európai Unió Hivatalos Lapja(2021): A Bizottság (EU) 2021/2036 Rendelete, Elérhetőség:<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32021R2036>

CIG Pannónia: <https://www.cigpannonia.hu/rolunk>

Deloitte(2018): 2023. január 1-jére módosult az IFRS 17 hatályba lépésének időpontja Elérhetőség:<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/penzintezetek/articles/ifrs17-hatalybaletesenek-elhalasztasa.html> Letöltés dátuma: 2024. 05. 26.s

Elektronikus Beszámolási Portál(2024): <https://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kezdolap>

A kiegészítő mellékletek letöltési dátuma: 2024. 05. 08.

Helloroar.hu(2024): Biztosítás fogalma – Minden, amit a biztosításokról tudni érdemes, Elérhetőség: <https://helloroar.hu/blog/biztositas-alapfogalma/> Letöltés dátuma: 2024. 06. 08.

Horváth(2021): Hogyan készülünk fel az új biztosítási standard bevezetésére, Elérhetőség: <https://www.horvath-partners.com/hu/media-center/cikkek/hogyan-keszueljuenk-fel-az-uj-biztositasi-standard-bevezetesere> Letöltés dátuma: 2024. 05. 26.

Liferisk.hu(2019., frissítve: 2023): Mitől függ a kockázati életbiztosítások díja? Elérhetőség: <https://liferisk.hu/kockazati-életbiztositas-dija/> Letöltés dátuma: 2024. 05. 18.

Magyar Nemzeti Bank, Pénzügyi Navigátor (2024.) Biztosítások-MNB. Elérhetőség:
<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/biztositasok> Letöltés dátuma: 2024. 05. 18.

KPMG (2015): Megléptük! Összefoglaló az IFRS-ek magyarországi bevezetését jóváhagyó törvényről Elérhetőség: <https://kpmg.com/hu/hu/home/tanulmanyok/2015/12/megleptuk-osszefoglalo-az-ifrs-ek-magyarorszagi-bevezeteset-jovahagyo-torvenyrol.html> Letöltés dátuma: 2024. 05. 21.

PricewaterhouseCoopers (2017): IFRS 17 Elérhetőség:
https://www.pwc.com/hu/hu/szolgaltatasok/ifrs/ifrs_17.html

MELLÉKLETEK

1. melléklet: A CIG Pannónia Nyilvánosan Működő Részvénytársaság 2022. évi módosított mérlege

Mérlegtétel	2022. 12. 31. IFRS 9 és IFRS 17 (eFt)
Immateriális javak	730 572
Ingatlanok, gépek és berendezések	132 659
Használati jog-eszközök	276 578
Halasztott adó követelések	590 836
Leányvállalatok	4 243 003
Társult vállalatok	51 753
Biztosítási szerződésekből származó eszközök	1 017 460
Viszontbiztosítási szerződésekből származó eszközök	280 200
Befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítások szerződői javára végrehajtott befektetések	86 205 307
Pénzügyi eszközök – befektetési szerződések	5 167 307
Pénzügyi eszközök – határidős ügyletek	34 467
Egyéb pénzügyi eszközök valós értéken	16 413 265
Egyéb eszközök és elhatárolások	65 374
Egyéb követelések	100 254
Kapcsolt követelések	111 972
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	2 588 805
Eszközök összesen	118 009 812
Biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek	92 720 887
Viszontbiztosítási szerződésekből származó kötelezettségek	491 127
Pénzügyi kötelezettségek – befektetési szerződések	5 167 307
Lízing kötelezettségek	318 781
Céltartalékok	196 134
Egyéb kötelezettségek	939 712

Kapcsolt kötelezettségek	30 371
Tőketulajdonosokkal szembeni kötelezettség	30 253
Kötelezettségek összesen	99 894 572
Nettó eszközök	18 115 240
Jegyzett tőke	3 116 133
Tőketartalék	4 019 111
Saját részvény	(31 996)
Egyéb tartalékok	(4 116 731)
Eredménytartalék	15 128 723
Saját tőke összesen	18 115 240

2. melléklet: A CIG Pannónia Nyilvánosan Működő Részvénytársaság 2022. évi eredeti mérlege

Mérlegtételek	2022. 12. 31. IFRS 4 és IFRS 9 (eFt)
Immateriális javak	730 572
Ingatlanok, gépek és berendezések	132 659
Használati jog – eszközök	276 578
Halasztott adó követelések	590 836
Halasztott szerzési költségek	1 434 785
Viszontbiztosító részesedése a biztosítástechnikai tartalékokból	457 684
Leányvállalatok	4 200 772
Társult vállalatok	51 753
Egyéb pénzügyi eszközök valós értékben	16 413 265
Befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítások szerződői javára végrehajtott befektetések	86 205 307
Pénzügyi eszközök – befektetési szerződések	5 167 307
Pénzügyi eszközök – határidős ügyletek	34 467
Követelések biztosítási kötvénytulajdonosoktól	2 707 547

Követelések biztosításközvetítőktől	123 576
Viszontbiztosítási ügyletekből származó követelések	363 375
Egyéb eszközök és elhatárolások	64 380
Egyéb követelések	100 254
Kapcsolt követelések	111 972
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	2 588 805
Eszközök összesen	121 756 194
Biztosítástechnikai tartalékok	18 466 109
Biztosítástechnikai tartalékok a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítás szerződői javára	86 205 307
Befektetési szerződések	5 167 307
Kölcsönök és pénzügyi viszontbiztosítás	6 704
Viszontbiztosításból származó kötelezettségek	647 539
Kötelezettségek biztosítási kötvénytulajdonosokkal szemben	218 089
Lízing kötelezettségek	318 781
Céltartalékok	196 134
Egyéb kötelezettségek	1 375 321
Kapcsolt kötelezettségek	30 371
Tőketulajdonosokkal szembeni kötelezettség	30 253
Kötelezettségek összesen	113 508 504
Nettó eszközök	8 247 690
Jegyzett tőke	3 116 133
Tőketartalék	4 019 111
Saját részvény	(31 996)
Egyéb tartalékok	(6 636 383)
Eredménytartalék	7 780 825
Saját tőke összesen	8 247 690

3. melléklet: A CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság 2022. évi módosított mérlege

Mérlegtételek	2022. 12. 31. IFRS 9 és IFRS 17 (eFt)
Immateriális javak	261 486
Ingatlanok, gépek és berendezések	16 197
Használati jog-eszközök	132 594
Biztosítási szerződésekből származó eszközök	89 029
Viszontbiztosításból származó eszközök	1 069 710
Pénzügyi eszközök – határidős ügyletek	24 323
Egyéb pénzügyi eszközök valós értéken	8 019 058
Egyéb eszközök és elhatárolások	13 857
Egyéb követelések	136 797
Kapcsolt követelések	29 772
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	485 936
Eszközök összesen	10 278 759
Biztosítási szerződésekből származó kötelezettségek	3 594 534
Viszontbiztosításból származó kötelezettségek	61 687
Pénzügyi kötelezettségek – határidős ügyletek	-
Lízing kötelezettségek	156 112
Kapcsolt kötelezettségek	111 485
Céltartalékok	323 384
Egyéb kötelezettségek	1 791 904
Kötelezettségek összesen	6 039 556
Nettó eszközök	4 239 203
Jegyzett tőke	1 075 000
Tőketartalék	7 620 236
Egyéb tartalékok	(165 011)
Eredménytartalék	(4 291 022)
Saját tőke összesen	4 239 203

4. melléklet: A CIG Pannónia Első Magyar Általános Biztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság 2022. évi eredeti mérlege

Mérlegtétel	2022. 12. 31. IFRS 4 és IFRS 9 (eFt)
Immateriális javak	261 486
Ingatlanok, gépek és berendezések	16 197
Használati jog - eszközök	132 594
Halasztott szerzési költségek	449 180
Viszontbiztosító részesedése a biztosítástechnikai tartalékokból	1 293 151
Értékesíthető pénzügyi eszközök	-
Egyéb pénzügyi eszközök valós értéken	8 019 058
Pénzügyi eszközök – határidős ügyletek	24 323

Követelések biztosítási kötvénytulajdonosoktól	157 790
Követelések biztosításközvetítőktől	884 690
Viszontbiztosítási ügyletekből származó követelések	5 834
Egyéb eszközök és elhatárolások	58 170
Egyéb követelések	81 642
Kapcsolt követelések	29 772
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	485 936
Eszközök összesen	11 899 823
Biztosítástechnikai tartalékok	3 765 954
Pénzügyi kötelezettségek – határidős ügyletek	-
Viszontbiztosításból származó kötelezettségek	852 153
Kötelezettségek biztosítási kötvénytulajdonosokkal szemben	76 102
Kötelezettségek biztosításközvetítőkkal szemben	511 095
Lízingkötelezettségek	156 112
Kapcsolt kötelezettségek	111 485
Céltartalékok	323 834
Egyéb kötelezettségek	1 891 203
Kötelezettségek összesen	7 687 938
Nettó eszközök	4 211 885
Jegyzett tőke	1 075 000
Tőketartalék	7 620 236
Egyéb tartalékok	(254 136)
Eredménytartalék	(4 229 215)
Saját tőke összesen	4 211 885